

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת כי תשא תשפ"א

צו באקומען די און אנדערע ספרים און קונטרסים:

היכל הקודש וויליאמסבורג

Heichal Hakodesh
Williamsburg
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
1-718-384-1652

היכל הקודש קרית ברסלב

ליבערטי
Heichal Hakodesh
Kiryas Breslev
181 Huschke Road
Liberty NY 12747

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
1-845-243-0563

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
1-845-467-5299

היכל הקודש מאנסי

Heichal Hakodesh
Monsey
32 Dolson Road
Monsey NY 10952
1-347-733-7551

היכל הקודש בארא פארק

Heichal Hakodesh
Boro Park
1011 41 Street
Brooklyn NY 11219
1-718-384-1652

www.BreslevCenter.com

צו הערן די הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א רופט:

חיזוק פאר די

אידישע שטוב

212-444-9169

קול

ברסלב

212-444-9191

חיזוק יומי

צו באקומען די חיזוק יומי

טעלעפאון מעסידזשינג

347-630-2876

אימעיל

chizikyomi@gmail.com

פסחים. פרק תשיעי – מי שהיה דף צט עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" קצא רש"י תוספות

21 חבורה ראשונה לא קפיד קרא. כיון דאמר רבי יהודה – בפרקין דלעיל (א.א.א.) מעיקרא
 22 לאימנוי אחרינא עליה קא, ואפילו אין שם תערובת. הלכך זה הבא מן השוק ונגננה
 23 עליו בכל מקום שהוא – הוה ליה אחד מבני חבורה ראשונה. פתניתין נמי דייקא –
 24 דרבי יהודה היא. חמשה וארבעה לא – חמש חבורות שיש בהן אחת של ארבעה
 25 אנשים, ואין בה כדי לתת חלק אחד לכל פסח
 26 ופסח – לא שרי מתניתין. כמי טעמא לאו
 27 משום דלא פש אחד מבני חבורה גביה – שאם
 28 נתחלף פסחן של אלו לאותה חבורה
 29 שנתחדשה אחרי כן, שיש ארבעה מארבע
 30 חבורות ומאותה של ארבעה לא היה בה.
 31 דלרבי יוסי טעמא משום דריצין אחד מבעליו
 32 שימנה בו את הארצות, אבל אחבורה ראשונה
 33 דשעת לקיחה לא קפיד, אפילו איכא בוד
 34 חבורה של ארבעה – נמי איכא תקנתא שימנו
 35 מן השוק אחד עמון בכל מקום שהוא פסחן,
 36 ותמצא עליו חמשה אנשים כדי לחלק אחד
 37 לכל פסח ופסח. אלא שמעת מינה אבני חבורה
 38 קפיד.

1 **מבא אמרו** – מפני דבר כזה אמרו יפה שתיקה בו, שאילו אמר אומר – השני אין
 2 לו תקנה, לא אמר ולא אמרו – שנתון ראויין. זה אוכל משלו בו. **לימא מתניתין** –
 3 דקתני: "שנים שנתערבו פסחיהן בו". **ולא כרבי יהודה** – דבעי שיהא אחד מבני חבורה
 4 הראשונה קיים עליו. דהא דאי איתן שנים שהביאו מן השוק אינן חשובין מבני חבורה,
 5 הואיל ולא היו בשעת לקיחתן. ועל ברוחך רבי
 6 יהודה אבני שעת לקיחתו קפיד, דאי אמנויין
 7 בתר הכי טגי – מאי איכא בין הדיה לרבי יוסי?
 8 ונמצא שאם החלופי בשעת שחיטה על ידי
 9 התנאי והמשכה – אין אחר מן הראשונים קיים
 10 עליו, ורישא דקתני דבעינן שהחלופי מכל
 11 חבורה לכל הפסח – טעמא משום דבעי
 12 אתנאי, ומימיה אם שלך הוא הפסח הוה –
 13 דינו משוכות משלנו ונגננו על שלך, ואם לאו,
 14 דאיכא אחד מבעליו תתם – מאן קא ממני עליה,
 15 והדאך יבולין לומר ונגננו על זה בלא רשות
 16 בעליו. ואם ימנע – משמע אם רצו –
 17 מתמעטין ומשכיבין. ובלבד שיהא אחד מבני
 18 החבורה קיים, דאם ימנע – משמע שיש שוחר.
 19 כמות שהוא – בלא בעלים, ואם רצו כולן
 20 לימנע – ימנו עליו אחרים תחלה. אבל לבני
 1 **מבאן אמרו חכמים: יפה שתיקה לחכמים, קל וחומר**
 2 **למפשים, שנאמר: "אילו מחרש חכם יחשב". "שנים**
 3 **שנתערבו פסחיהם" וכו'.** לימא מתניתין דלא קרבי
 4 **יהודה, דתנאי: "ואם ימנעו תבית מהות משה" –**
 5 **מלמד שמתמעטין והולכין ובלבד שיהא אחד מבני**
 6 **חבורה קיים, דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: ובלבד**
 7 **שלא יצוה את הפסח כמות שהוא. אומר רבי יוחנן:**
 8 **אפילו תימא רבי יהודה, כיון דאמר רבי יהודה: אין**
 9 **שוחרטין את הפסח על היחוד – מעיקרא לאמנוי**
 10 **אחרינא בהדיה קאי, וכאחד מבני חבורה דמי. אומר**
 11 **רבי אשי: מתניתין נמי דייקא, דקתני: וכן חמש**
 12 **חבורות של חמשה חמשה. של חמשה – אין, אבל של**
 13 **חמשה וארבעה – לא, לאו משום דלא פייש חד מבני**
 14 **חבורה גביה? שמע מינה.**

הדרן עלך מי שהיה טמא

הדרן עלך מי שהיה טמא וסליקא לה פסח שני

1 קידוש אלא במקום סעודה - ואם קידוש ולא סעד - לא יצא ידי קידוש. מפקום למקום
 2 - מבית לעלה לא צריך לחזור ולקדש. אם קידוש שבת בבית הלך לאכול בעליה. דילמא
 3 שנתקרא לכו שרא - ולא תאכלו. ואפילו אתם וחלכים לישן בלא אכילה - בקידושא
 4 דהבא לא נפקתו ידי קידוש תהו, ואין קידוש ברי. כל מילי דער - רבת בחומתו דרב
 5 חוה עבד - כי דנות תלת דעביד קא לא
 6 בשמואל. כפוי דרב - כנון קידוש - לא עבד.
 7 הכי גרסין: ויתבי יורבא אמר אף דיין גמי נמי יצאו. 3
 8 אחד שני יין - שהביאו לו מנחת אחרת. אפי
רש"י
 1 אף ידי קידוש לא יצאו - כדפרשין טעמיה
 2 לקמיה - אין קידוש אלא במקום סעודה.
 3 דבתי ושעתה עתה זקראת לשבת ענג
 4 במקום שאתה קורא לשבת. כלומר, קרייה
 5 קידוש - שם תחת ענג. ומרש הוא. אין נמי
 6 סבא היא. מראקבע קידוש על דיון. כדורגא
 7 לקמן (ק"א): וכוורו על היין - משנתנו על
 8 היין שבשעת סעודה דקבע דחיתא. און קידוש
 9 אלא במקום סעודה - ואם קידוש ולא סעד
 10 באותו מקום - לא יצא ידי קידוש. תני ס'ל
 11 - דאין קידוש אלא במקום סעודה - אלא
 12 מבית לבית. אבל במקום למקום, מבית לעלה
 13 - און צריך לחזור ולקדש. ארנסתא ליה
 14 שרא - נפל חור וקבד פסד שאכל. לבי נגא
 15 רבתא בריה - דני חותפ בני. שדו שם ביתו
 16 הולקן בבית גימשתא. מי - רבה. כי ביתו
 17 מקדש - ואנן רוצין היינו ליפטרי משל ולילך
 18 לביתנו. וירלפא פיתקרא לכו שרא - אל
 19 תאכלו. ואפילו אתם הלכין לישן בלא אכילה
 20 לא בקידוש דהבא ולא נפקתו ידי קידוש. כל
 21 מילי דער - רבה. מרירין מגנא לבגד - מתירין
 22 ציצית של טלית זו ונתונין אותה לטלת אחרת.
 23 משיקין - מגנר תוכה לר אתרת של תוכה.
 24 ואין צריך להולקין בגד אחרת שאינה של
 25 תוכה. והלכה ביה שמעון גרייה - גור
 26 אדם מתוך אדם וספסל ס'ל. דרבר שיא ס'ל
 27 מותר. והני שלשה מילי פלוגתא דרב ושמואל
 28 ביבמה מיליקין (שבת כ"א). וכוורו עבד
 29 רבה בשמואל דמיקל. והבא. אכיל עבד
 30 בשמואל להצריך קידוש במקום סעודה והוא
 31 ובכל מילי עבד עבד. כר מנהי תלת ומעני:

1 אף ידי קידוש לא יצאו - כדפרשין טעמיה
 2 לקמיה - אין קידוש אלא במקום סעודה.
 3 דבתי ושעתה עתה זקראת לשבת ענג
 4 במקום שאתה קורא לשבת. כלומר, קרייה
 5 קידוש - שם תחת ענג. ומרש הוא. אין נמי
 6 סבא היא. מראקבע קידוש על דיון. כדורגא
 7 לקמן (ק"א): וכוורו על היין - משנתנו על
 8 היין שבשעת סעודה דקבע דחיתא. און קידוש
 9 אלא במקום סעודה - ואם קידוש ולא סעד
 10 באותו מקום - לא יצא ידי קידוש. תני ס'ל
 11 - דאין קידוש אלא במקום סעודה - אלא
 12 מבית לבית. אבל במקום למקום, מבית לעלה
 13 - און צריך לחזור ולקדש. ארנסתא ליה
 14 שרא - נפל חור וקבד פסד שאכל. לבי נגא
 15 רבתא בריה - דני חותפ בני. שדו שם ביתו
 16 הולקן בבית גימשתא. מי - רבה. כי ביתו
 17 מקדש - ואנן רוצין היינו ליפטרי משל ולילך
 18 לביתנו. וירלפא פיתקרא לכו שרא - אל
 19 תאכלו. ואפילו אתם הלכין לישן בלא אכילה
 20 לא בקידוש דהבא ולא נפקתו ידי קידוש. כל
 21 מילי דער - רבה. מרירין מגנא לבגד - מתירין
 22 ציצית של טלית זו ונתונין אותה לטלת אחרת.
 23 משיקין - מגנר תוכה לר אתרת של תוכה.
 24 ואין צריך להולקין בגד אחרת שאינה של
 25 תוכה. והלכה ביה שמעון גרייה - גור
 26 אדם מתוך אדם וספסל ס'ל. דרבר שיא ס'ל
 27 מותר. והני שלשה מילי פלוגתא דרב ושמואל
 28 ביבמה מיליקין (שבת כ"א). וכוורו עבד
 29 רבה בשמואל דמיקל. והבא. אכיל עבד
 30 בשמואל להצריך קידוש במקום סעודה והוא
 31 ובכל מילי עבד עבד. כר מנהי תלת ומעני:

1 תבומרי דער עבד - בר מנהי תלת דעביד בשמואל קא לא. ובנון קידוש, דקיל דרב -
 2 לא עבד. אף על די נהני (ורבין וכו') תבומרי בית שבאי. כקיליהן
 3 ובחומתוהון - לא קא קמינה לן. והני מילי היבא ודטרן אחרתי. כנון. כמה תסון כשדרה
 4 בו, ואמר שמואל: וכן לטריפה. דחומרת דהתם - קולא הוא הבא, וקולא דהתם -
 5 דחומתא הוא הבא. ומבאק שמעון להבאק בשמואל קידוש שני אלא במקום סעודה.
 6 ודי יין נמי יצאו - שאין צריך לחזור ולקדש על היין שבחוק הסעודה. שדרי לא הסת
 7 דמקדש לתאריס חוץ מביתו - נראה בעיני שאין צריך לטעור שם, שאפילו לא סעד
 8 שם - יצאו בני אותו הבית. ולידוהו חיו מקום סעודה. הכי גרסין: ורבי יוחנן אמר אף
 9 שני יין נמי יצאו - שאין צריך לחזור ולקדש על היין שבחוק הסעודה. שדרי לא הסת
 10 דענו ביציאות מבית הבנסה, שעריין דענו לאכול ולשתות בביתו. אחד שני יין -
 11 שביאו לו מן מחבת אחרת ויש לו טעם משתה או רגוע או משתוב - אין צריך
 12 לקדש שנת על היין, אבל 'הטוב והמטיב' מידה מתוך אכא משתוב מן הרדאשן.
 13 כדאמרין ב'הרואה' (טוב ט"ב). אמר רב יוסף אמר רבי יוחנן: אף על פי שאמר
 14 שני יין אין צריך לקדש - אבל אומר הטוב והמטיב. ושני יין - היינו מחבת אחרת.
 15 כדאמרין בברכות ירשלמי יין נמי יצאו: לפי שיהיה חותם עליה. היה
 16 מקדש עליה, מה היה חותם מברכה אמר רבי יצחק בשם רבי: אומר 'ברוך' הטוב
 17 והמטיב.
ואדר
 18 דהך, ועל ריבוי יינות הוא אומר. במוך, ועל ריבוי יינות הוא אומר. במוך, ועל ריבוי יינות הוא אומר. במוך,
 19 ועריך לברך 'הטוב והמטיב' בין בשעת סעודה בין שלא בשעת סעודה, ויחד אין צריך לברך א לא יכיא אחרינא כהויה כדומכה ב'הרואה' (שם). ודיקא בין מברכין, לפי שחיבלו ברימון
 20 ברימון של ישראל. 'הטוב' שלא הסתוהו: 'רומטיב' שנתנו לקברה ועיין תוספות בריכות נ"ג ד'רומר תומסיל 'הטוב'.

1 קידוש אלא במקום סעודה - ואם קידוש ולא סעד - לא יצא ידי קידוש. מפקום למקום
 2 - מבית לעלה לא צריך לחזור ולקדש. אם קידוש שבת בבית הלך לאכול בעליה. דילמא
 3 שנתקרא לכו שרא - ולא תאכלו. ואפילו אתם וחלכים לישן בלא אכילה - בקידושא
 4 דהבא לא נפקתו ידי קידוש תהו, ואין קידוש ברי. כל מילי דער - רבת בחומתו דרב
 5 חוה עבד - כי דנות תלת דעביד קא לא
 6 בשמואל. כפוי דרב - כנון קידוש - לא עבד.
 7 הכי גרסין: ויתבי יורבא אמר אף דיין גמי נמי יצאו. 3
 8 אחד שני יין - שהביאו לו מנחת אחרת. אפי
רש"י
 1 אף ידי קידוש לא יצאו - כדפרשין טעמיה
 2 לקמיה - אין קידוש אלא במקום סעודה.
 3 דבתי ושעתה עתה זקראת לשבת ענג
 4 במקום שאתה קורא לשבת. כלומר, קרייה
 5 קידוש - שם תחת ענג. ומרש הוא. אין נמי
 6 סבא היא. מראקבע קידוש על דיון. כדורגא
 7 לקמן (ק"א): וכוורו על היין - משנתנו על
 8 היין שבשעת סעודה דקבע דחיתא. און קידוש
 9 אלא במקום סעודה - ואם קידוש ולא סעד
 10 באותו מקום - לא יצא ידי קידוש. תני ס'ל
 11 - דאין קידוש אלא במקום סעודה - אלא
 12 מבית לבית. אבל במקום למקום, מבית לעלה
 13 - און צריך לחזור ולקדש. ארנסתא ליה
 14 שרא - נפל חור וקבד פסד שאכל. לבי נגא
 15 רבתא בריה - דני חותפ בני. שדו שם ביתו
 16 הולקן בבית גימשתא. מי - רבה. כי ביתו
 17 מקדש - ואנן רוצין היינו ליפטרי משל ולילך
 18 לביתנו. וירלפא פיתקרא לכו שרא - אל
 19 תאכלו. ואפילו אתם הלכין לישן בלא אכילה
 20 לא בקידוש דהבא ולא נפקתו ידי קידוש. כל
 21 מילי דער - רבה. מרירין מגנא לבגד - מתירין
 22 ציצית של טלית זו ונתונין אותה לטלת אחרת.
 23 משיקין - מגנר תוכה לר אתרת של תוכה.
 24 ואין צריך להולקין בגד אחרת שאינה של
 25 תוכה. והלכה ביה שמעון גרייה - גור
 26 אדם מתוך אדם וספסל ס'ל. דרבר שיא ס'ל
 27 מותר. והני שלשה מילי פלוגתא דרב ושמואל
 28 ביבמה מיליקין (שבת כ"א). וכוורו עבד
 29 רבה בשמואל דמיקל. והבא. אכיל עבד
 30 בשמואל להצריך קידוש במקום סעודה והוא
 31 ובכל מילי עבד עבד. כר מנהי תלת ומעני:

פסחים. פרק עשירי – ערבי עמוד דף קב עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" קכה
 תוספת

1 לברך – היינו לפניו ולא למפיר. ופירש רבינו שפוטל בן מאיר ורבינו גונאל לקמ (גכג.)
 2 איחור לכו למשיתו עד דבריכו ו"כורא פרי הנפך". ואף על פי שלא היה יודע אם רוצים
 3 לשתות בלא ברכה – מכל מקום היה מזהיר לם שלא ישתו בלא ברכה. בן ראה עיקר.
 4 דודא בפרק "כל הכהן" (תולין קא.) אומר הגמרא שם מברך על כל פרוסה מפורסל לפי מסמיה
 5 דעתו. ואלו משמע שיצטרך בכל בלעם לברך בכל
 6 המזון. ועוד, דלמקן יבוי חו"ד בריך אכסא קמא
 7 ואכסא דברכתא "כורא פרי הנפך", ומייתא ראה
 8 מזה ויבריך דאסור למשיתו עד שיברך, ואי
 9 "כורא פרי הנפך" – מייתו שפיר, אבל אי אסור
 10 למשיתו עד שיברך ברכת המזון – מנא ליה
 11 דאזיר ברכת המזון ויצטרך לברך "כורא פרי
 12 הנפך" אף על פי שיש לדחות דמוכח שפיר, דאי
 13 אחר ברכת המזון אין מברך "כורא פרי הנפך" לא
 14 חו"ד הוי הפסח – ברכ ויבריך אמאי אסור למשיתו
 15 אבל לא משהביע, ומולא פירש עד דבריכו
 16 ברכת המזון "כורא פרי הנפך". וסבירא הוא: כיון
 17 דהו ויבריך חו"ד הפסק באילו כבר בירכו – סי
 18 בברכת "כורא פרי הנפך" משהביע אחר ברכת המזון.
 19 והא דהתיב בתוספתא דבריכו: בעל דבית שהיה
 20 ליסב ואוכל, קראו תבירו לדרב עמו אין צריך
 21 לברך בו, תפליי – צריך ברכה למפריע. וכשווא
 22 חוור – צריך ברכה לטחלה, לאו כשחור טען
 23 ברכה למפריע, אלא כשחורה לצאת, ומייר
 24 שקראו לתפיליג ומברך שלא שחה בריפישות
 25 ותדע, דאמר בפרק שליש דיומא (א.) דירב עם
 26 תבירו תפיליג – טען טענה לרבי משמע דהוא
 27 חוץ ברכת המוציא. אבל ברכת המזון לא צריך
 28 דריץ, ומיירי שלא ידע מחלה שפליגי. ואין
 29 להבחין באותן ברייתות שלא יפילו ברכה –
 30 לכתחלה לא צריך, דקימאי לא ברך חסדא דאמר
 31 לבעית קמא דדי, ותבני ברייתות הודאי
 32 דתוספתא אתו רבי הודה.
 33 **ועקרו** רגליהו ליקח לביה הנכסא. בן מאנן
 34 משמע שאם שח היתה להתפילג ומבר
 35 באמצע סעודה ותחפלה, שאנו צריך ברכה
 36 אפילו לכתחלה. ומה שתיבא דרב' ר' יום טוב
 37 ראה בפרק "כיסוי הדם" (תולין קא.) דאמר
 38 מישתא וברכי בהי הדי לא אפשר, שצריך
 39 לברך ברכת המזון לוטילי דידי – אינה ראיה
 40 ודוקא ע"ג ברכת המזון אפישתא וכו', דהי הפסק
 41 וגמר סעודה. אבל תפלה אף על גב דמיכיל לגזילי חו"ד לא אפשר אין אבר כלום.

42 **תניא** מוותר רב חסדא – פירש רבינו שפוטל בן מאיר. הא ולא מייתי רב חסדא
 43 מרבנן דר' יהודה, משום דברדאי לא קתיי ביניהו י"ן, וזה פירש של שיתו גרסתינ
 44 וכן י"ן. ויש לומר: משום דכי לא מייתי סיימא מניה. משום דאיבא מסבירין
 45 (כדא.) דבהנני נמי לפרש, ואף על גב דהווי מייתי ראיה לרב חסדא. דעמא דשעי' מקום
 46 רצריך לברך משום שעמידתו ממקומו היא גמר אפילוה. והוא הדין נמי חו"ד.

1 **מן תנא** – לוח ברייתא דקתני: אף על גב דבריס הטעונין ברכה לאחריהו
 2 צריך לברך – רבי יהודה היא. הבריס שהיו מסובין ועקרו בו' – ולא גרסתינ
 3 ל"שלתות י"ן". ומקשינן: אלא טעמא דבריסים הטעונין ברכה לאחרייהם – משום
 4 הדי פליגי רבנן עליה דרבי יהודה. הא דבריסים שאין טעונין ברכה לאחרייהו –
 5 אפילו מרוד דריץ לברך פעם אחת
 6 בתחלה. לימא תיחי תיביתא דרבי יוחנן –
 7 דאמר לעיל: שני מקום אין צריך לברך,
 8 ולא מפליגי בין דבריס הטעונין לדבריס שאינן
 9 טעונין. לאו אותבינהו דרא יומא – לעיל
 10 הכי גרסתינ: תניא כותיה רוב חסדא הבריס
 11 שהיו מסובין לשלתות י"ן בו' – דהיטו כרב חסדא
 12 דאמר: דבריס שטעונין ברכה לאחריהו אין
 13 צריך לברך. וזהו כורא הבריא מסייעא לרב טעון
 14 מדרקתינ י"ן, אבל כוראיתא דלעיל לא תנא יין
 15 כורא: ואומר עליו קידוש היום – באמצע
 16 סעודתו. ועני – מיד אומר עליו ברכת המזון
 17 ומפסיק בדאמר רבי יהודה לעיל. ומיזהו האיל
 18 דהיטע עתת קידוש צריך לקדש תחלה. לא
 19 גרסינן: ואומר אומר עליו ברכת המזון שני
 20 אחרים עליו קדשת היום.

רש"כ"ם

1 **מן תנא** עקרות – מן תנא לוח ברייתא
 2 דקתני: אף על גב דבריס הטעונין ברכה
 3 לאחריהו במקומן צריך לברך – בני יהודה
 4 היא. הכי גרסתינ: הבריס שהיו מסובין ועקרו
 5 רגלייהו בו' – ולא גרסתינ ל"שלתות י"ן". אמר
 6 רבי יהודה כמה דבריס אמורים בו' –
 7 מכלל דהרוב פליגי עליה ברישא. דאף על
 8 גב לא תנא ג' מקצת הבריס – אמר
 9 צריך לברך, כרב חסדא דאמר רבי יוחנן
 10 בעירובין בפרק חלוץ (פ"א.): כל מקום שאמר
 11 רבי יהודה "מבנה" – לחלוץ, "אימתי" –
 12 לפרש דברי תבמיס. בא ומקשינן אלא טעמא
 13 דבריסים הטעונין ברכה לאחרייהו – משום
 14 הכי פליגי רבנן עליה דרבי יהודה. הא
 15 דבריסים שאין טעונין – אפילו רבנן מרוד
 16 דריץ לברך פעם אחת בתחלה. לימא
 17 תיחי תיביתא דרבי יוחנן – דאמר לעיל
 18 שני מקום אין צריך לברך, ולא מפליגי בין דבריס הטעונין לדבריס שאינן טעונין.

19 **לאו** אותבינהו דרא יומא – לעיל. נימא תיחי תיביתא נמי פחא – שאם יבא
 20 אדם ויחריץ לוח קמיתא או ישבח אותה על ידי ברייתות אחרות, נותכה נהך.
 21 לאחריהו כתיב דרבי יוחנן בו' – כשחן יוצאין טעונין ברכה למפריע בו, אבל בשאר
 22 דבריס לא היה יכול לומר טעונין ברכה למפריע בו, והא אין צריכין ברכה לאחריהו
 23 במקומן. וליבא דקשינן: ארדיה לשמענע דבריס שאין צריכין ברכה לאחרייהם
 24 במקומן, דהייתרין בתן דרבנן ומקילין כל כן פאפילו (חזן ועלית) אין צריכין לברך.
 25 ומשום דבח היתרא עדיף אין לומר כן, דאין כוח בה חשיבותא אם אין מצריכין לברך, דסבירא הוא דרכין שלא היה היסח הדעת בתמיס, למא חיזור וברךין אבל בח דרבי
 26 יהודה עדיף טפי שמונחי שהי תיחית על דברי תבמיס, ולא מביעא דבריס שאין צריכין ברכה לאחריהו במקומן שחיבי (אחרייהו) לברך אף על פי שחיבירי פוסיין, אפילו
 27 דבריס מצריכין ברכה לאחריהו במקומן נמי דחיבי, וחלף כהא בח דאיסורא עדיף. הכי גרסינ תניא מוותר רוב חסדא הבריס שהיו מסובין לשתות י"ן בו' – דהיטו כרב
 28 חסדא דאמר: דבריס שטעונין ברכה לאחרייהו במקומן – אין צריך לברך. והא כורא מסייעא לרב חסדא. מדרקתינ י"ן אבל כוראיתא דלעיל לא תנא יין כורא. מידו שמעתינ
 29 משמעתי: שיתו יין אין צריך לברך ברכת היא, אבל מברך "חטוב ומגיבי". שני מקום בשבעת המינין שטעונין ברכה לאחרייהו במקומן מעין שלש. וכל אונל בכל ביתא וזה הווי
 30 ואכל ביתא אחר קודם שכרך אחריהו, או שאכל ביתא וזה החף לקדש חוור וגמר סעודתו בבית אחר – ככל אלו אין צריך לחזור ולברך תחלה דלקבעה קאמף אורי אחי וזה
 31 תניא כותיה רוב חסדא, אבל שאר פרות ומשקן שאינן משבעת המינין, שאינן צריכין ברכה לאחרייהו במקומן, ואכל בבית חו"ד וואכל בבית אחר – צריך לברך תחלה
 32 אבל מפניה לפניה בבית אחד – אין צריך לברך כוראיתא מבהיתא וכו' רבי ר' הניק. ומשום דקבעי למותיני? ועקרו רגלייהו כדי לילף לביה המדשי? – הלכך נקט הבריס תלמידי
 33 בחמיס. הכי גרסינן: ע"ג רבנן בני חבירה שהיו מסובין קודש עליו היום ומביא לו כוס של יין ואומר עליו קדשת היום באמצע סעודתו והשני – שני אומר עליו ברכת המזון
 34 ומפסיק בהניא רבי יהודה לעיל ומרוד הוואיל הנגיע שנת קידוש צריך לקדש תחלה. לשך אחר גרסינן ראשון אומר עליו ברכת המזון, שני אומר רבינו קידוש היום ובתוספתא
 35 דברכות מוכח כשכון ראשון. ובי יום יוסף אובלין וחולקין – עד שתמנע סעודתו, אין נגמי הולקין ואוכלין ומשתחוו ורבי יוסי לטעמיה דלדידהו אין מפסיקין ללא.
 גמרו

פסחים. פרק עשירי - ערבי פסחים דף קה עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזלץ) תוספת

1 קשיא לעילא – שפח ב'ברוך' ולא חתם. הוראה היא – ואין בה הפסק דבר אחר לא
 2 הפסק תחנה ולא הפסק רציו, ולכך בפתוחין טוי. ולא דמו לברכת קידוש שצריך לספר
 3 בשבב שבת, וברכת "וציר אור" שיש בה הפסק תחנה כגון 'ברחמיך רביב' וברכת אבות
 4 יש בה רציו, לפיכך צריך לפתוח ולסיים בשבחו של מוקם. הו' יחבי כפוקרתא –
 5 בערב שבת, והאריכו בה עד שתישבה.

6 ונפסיק – בעקרת השלוח. ונקבעה –
 7 לסעדתינה. לשבתא – לישם שבת. לא –
 8 צריכותו – להפסיק בעקרת שלוח ב'ר
 9 להבדיל בין סעדת חול לסעדת שבת. שבת
 10 היא קבעתא – מעצמה היא חשובה בעדות
 11 שבת ונבדלת ממשעתה חול, ודי לכם בפריש'ת
 12 מפה וקידוש. כשם שקובעת למעשר – אפילו
 13 אבילת עריא ושבת – חשובה קבע למעשר –
 14 במסכת בריע (לה, כ). כך קובעת קידוש
 15 שאסור לטעום עד שיקוים אלאמא, משתישבה
 16 היא חשובה סעדת שבת מתליה. כך –
 17 יציאתה קובעת להבדלה, שאם יושבע על
 18 השלוח והשיבה במוציא שבת אסורין לאכול
 19 עד שבידלו, והני מילי – להבדלה אינה
 20 קובעת – לאפסוקי סעדרא, אבל אתחילי –
 21 לא מתחילין משתישבה עד שבידלו. וחי'
 22 מילי – דאין מנפסיקין – לאבילה, אבל
 23 לשתייה – לאו דבר חשוב הוא ומפסק. ואל'
 24 אפרי – ולא מתחילי – אלא חמרא
 25 ושיבאי. אבל מיא – לית לן בה. הוכיח
 26 בכרכת המון – ש' שבת רציו' והחליצו,
 27 וביום טוב "יעלה רבא" כבוד יום וכבוד לילה
 28 – אם יש לו יין ורבה סעדת אחר, או
 29 מני מנדים – ניחם עד היום.
 30 ולא

רשב"ם

1 קשיא לעילא – שפח ב'ברוך' ולא חתם
 2 ב'ברוך', ה'א נמי הוראה היא – ואין בה
 3 הפסק דבר אחר, לא הפסק תחנה ולא הפסק
 4 רציו, הלכך, בפתוחין טוי. ולא יבדול מית' ש
 5 קידוש שצריך לספר בשבב שבת, וברכת
 6 "וציר אור" שיש בה הפסק תחנה. כגון
 7 'ברחמיך רביב' וברכת אבות ש'
 8 בה דברי רציו וצריך לפתוח ולסיים בשבחו
 9 של מוקם. חו' יחבי כפוקרתא – ערב שבת.
 10 והאריכו בה עד שתישבה – נפסיק – בעקרת
 11 שלוח. וניקבעה – לסעדתינה. כשבתא –
 12 לישם שבת. לא צריכותו – להפסיק בעקרת
 13 שלוח, כדי להבדיל בין סעדת חול לסעדת
 14 שבת. דשבת אבילת עריא קבעתא נפשח –
 15 ודנארך שהיא אסורה עלילא לאכול עריא כלא קידוש. אין לך הפסק גדול מזה, ומעצמה סעדת שבת חשובה נבדלת מסעדת חול, ודי לכם בפריש'ת מפה וקידוש. כשם שקובעת למעשר – אפילו עריא ושבת – חשובה קבע למעשר – במסכת בריע (לה, כ). כך קובעת קידוש שאסור לטעום עד שיקוים אלאמא, משתישבה היא חשובה סעדת שבת מתליה. כך – יציאתה קובעת להבדלה, ודי לכם בפריש'ת מפה וקידוש. כשם שקובעת למעשר – אפילו עריא ושבת – חשובה קבע למעשר – במסכת בריע (לה, כ). כך קובעת קידוש שאסור לטעום עד שיקוים אלאמא, משתישבה היא חשובה סעדת שבת מתליה. כך – יציאתה קובעת להבדלה, שאם יושבע על השלוח והשיבה במוציא שבת אסורין לאכול עד שבידלו, והני מילי – להבדלה אינה קובעת – לאפסוקי סעדרא, אבל אתחילי – לא מתחילין משתישבה עד שבידלו. וחי' מילי – דאין מנפסיקין – לאבילה, אבל לשתייה – לאו דבר חשוב הוא ומפסק. ואל' אפרי – ולא מתחילי – אלא חמרא ושיבאי. אבל מיא – לית לן בה. הוכיח בכרכת המון – ש' שבת רציו' והחליצו, וביום טוב "יעלה רבא" כבוד יום וכבוד לילה – אם יש לו יין ורבה סעדת אחר, או מני מנדים – ניחם עד היום. ולא

1 קשיא לעילא – לפירוש הקונטרס דפריש לעיל דלא אמר אלא "ומבידיל בין קידוש לחול"
 2 וח'ו קל. קשה: מיאי סלקא עתך דמקשה וא' פשיטא ולברכת פירוח דמיא. דאין
 3 לך קעה' דיער מוח' ועוד: למא' דסבר עלא' רב' יהודה דמיא. דמשמע וי' ללא ח'ו חתם.
 4 ונראה דלעילא אמר נמי כל שאר הבדלות ואישוקי בהו' חתמה. וסלקא עתך דמקשה כיון
 5 דארוכה היא קפת – הוה לח' למתחילי ב'ברוך'.
 6 מיד דהוה אקידוש שחומינן בה אף על גב
 7 דהוראה דהוה. כיון שיש בה אריות קפת. ומעני'
 8 דנמיא יפיר לברכת פירוח. וכן משמע דרב
 9 יהודה לא היה שאול אלא ליעד אם יחזיק או
 10 כרב או כשמואל.

11 **כך** קובעת לקידוש – שאסור לאכול כלא
 12 קידוש. אפילו התחיל לאכול מבעוד יום. והכי נמי
 13 קובעת למעשר אפילו התחיל לאכול עריא
 14 מבעוד יום. כדאמרין בסוף המכאב כד' יין
 15 (בבב' לה,א). וה'ה אכול באשכול וחיטתו לו שבת
 16 רבי אליעזר אומר. נימור רבי יודעש אומר לא
 17 נימור. והני' מילי דאבלו ושח'ו מעיקרא –
 18 משמע שהיו אובלים בשבת כמון לחשיכה
 19 ויחיתו. שלא הניו לאכול בין מנחה למעריב' וגם
 20 ברניו הם כנס על רבינו ששלום שחיתו לאכול
 21 בין מנחה למעריב'. דאמר בברוש': השעות מים
 22 בשבת בין המשעות. גזל את קרובי הומים.
 23 וחבוש' פשעם אח'ת אירע מעשה הלבוש' וכו'
 24 כגנה. ובקושט' התירו ר' ע' מן הפוסקים לאכול
 25 אחר רציו משום שכרות. וגם תשעה באב שחל
 26 ללחית בשבת ונדה, התירו בקוש'. ויש' לרדות
 27 דמיירי הב' שחנתולו בדיתו ובאמצע סעדו
 28 התפילין מנחה, דהיבא והתחילו בדיתו מותר
 29 להשלים. אבל לשתייה מנפסיק – פירוש'
 30 שהיה כלא סעדו, דאין בה ב'קיעות, ולכך
 31 מנפסיקין.

32 **לא** קפדי אמיא – וברייתא דכל הטעם מיתחו
 33 באסכתו. לא מוקמי ממיא. ומיתחו
 34 באסכתו. מדה נבגד מדה. הוא שמעיב' גונו –
 35 יתק. ואסכתו במקום ח'ק, כדאמרין (כתובות
 36 לה,ב). מי שנתחייב ח'ק – או טועב בניר או מת
 37 כסויכבו, וחיטתו אסכתו.
 38 שמע

1 מי שלא קידוש בערב שבת מהו שקידוש והולך כל
 2 היום בולוי? אמר ליה: מודאמרי בני רבי תיא: מי
 3 שלא הבדיל במוציא שבת - מבדיל והולך כל השבת
 4 פולוי, תבא נמי: מי שלא קידוש בערב שבת - מקדוש
 5 והולך כל היום פולוי. איתביה: לילי שבת ולילי יום
 6 טוב - יש שהן קדושה על הפסח, ויש בהן הוקפה
 7 בכרכת המון. שבת ויום טוב - אין בהם קדושה
 8 על הפסח, ויש בהן הוקפה בכרכת המון. ואי סלקא דעתך: מי שלא קידוש בערב שבת
 9 מקדוש והולך כל היום בולוי, שבת ויום טוב נמו משכבתה' להו, דיש' שהן קדושה על
 10 הפסח, דאי לא קידוש מאורחא - מודאמרי למהר! אמר ליה: לא קתני. איתביה:
 11 כבוד יום וכבוד לילה - כבוד יום קודש, ואם אין לו אלא כוס אחר, - אומר עליו
 12 קדוש

1 ודנארך שהיא אסורה עלילא לאכול עריא כלא קידוש. אין לך הפסק גדול מזה, ומעצמה סעדת שבת חשובה נבדלת מסעדת חול, ודי לכם בפריש'ת מפה וקידוש. כשם שקובעת למעשר – אפילו עריא ושבת – חשובה קבע למעשר – במסכת בריע (לה, כ). כך קובעת קידוש שאסור לטעום עד שיקוים אלאמא, משתישבה היא חשובה סעדת שבת מתליה. כך – יציאתה קובעת להבדלה, ודי לכם בפריש'ת מפה וקידוש. כשם שקובעת למעשר – אפילו עריא ושבת – חשובה קבע למעשר – במסכת בריע (לה, כ). כך קובעת קידוש שאסור לטעום עד שיקוים אלאמא, משתישבה היא חשובה סעדת שבת מתליה. כך – יציאתה קובעת להבדלה, שאם יושבע על השלוח והשיבה במוציא שבת אסורין לאכול עד שבידלו, והני מילי – להבדלה אינה קובעת – לאפסוקי סעדרא, אבל אתחילי – לא מתחילין משתישבה עד שבידלו. וחי' מילי – דאין מנפסיקין – לאבילה, אבל לשתייה – לאו דבר חשוב הוא ומפסק. ואל' אפרי – ולא מתחילי – אלא חמרא ושיבאי. אבל מיא – לית לן בה. הוכיח בכרכת המון – ש' שבת רציו' והחליצו, וביום טוב "יעלה רבא" כבוד יום וכבוד לילה – אם יש לו יין ורבה סעדת אחר, או מני מנדים – ניחם עד היום. ולא

שמע מינה תבני - תימה: דחה מיני למימי תשע. שמע מינה: שנומר לאבול קודם הברלה בשאן לו אלא כוס אחד. ולפרוש רבנו יסיה ומיירי כשתחולל לאבול במערה זים נחתא. אך קשה על פירושו כדפרשתיה לעיל.

שמע מינה המבדיל בשרה צריך שיהיה על הבוס - ואם תאמר: בפרק אין עומדין (ברכות לג.) דאמי ליה רבינא ברבא:

הלכתא נאמי אמר ליה: קדישוא. מה קדישוא? מה תבפלה על הבוס - אם הברלה. אמאי לא פשיט ליה מבריתא דרבאי ויש לומר: משום דאבאי ברייתא דהם שכובת שאן צריך להבדיל בשניהם. דקתני: המבדיל בוא ובוא יתחול לו ברכות על ראשו. והבא דמשמע ליה דהולא והבדיל בתבפלה. אף על גב דאיבא דלא מבדיל, מדאמר המבדיל בוח ובוה בוי - משום דרוב בני אדם מבדילים בתבפלה.

שמע מינה ברכה שטענה כוס - קצת משמע דאפילו בידוד שטענה כוס, דרובנסיג משמע שדוא חידדי. וכן משמע לקמן (קידוש). דתני: שלשי אומר עליו ברכת המזון, וקאמר בנמיא: שמע מינה ברכת המזון שטענה כוס וארבעה כוסות תיקנו אפילו בבידוד. מיהו, שי לדחות: משום דברכת המזון שטענה כוס בשלשה ותיקנו בפסח אפילו בידוד כוס לברכת המזון. דאי שמוענא איהו עריבא מה ענין כוס בברכת המזון ליה דהם לתקן שיהי לכולם שטענה העתלם אין נהנין לברך ברכת המזון על הבוס אלא בשלשה. ורבינו שלמה בן רבתי גמירי אמר: להטעין כוס אפילו בידוד, וכן מוכח במדרש שו"ת טוב על קרא דרשבי רשעים שבת'. ועוד מודי מורי דרב ר' ר' חילאל טענה כוס אפילו בידוד, ואי אינה טענה כוס - למה נהניו דהא המזון? יבידל

לפני המזון ואיבא כל אחד בעצמו, ואו לא תחא שטענה כוס ואם תאמר: לרבן נגמילא דאמר כביבד מברכין (ברכות מד.) וכד שבעת מינין טענין שלש ברכות. דהיינו ברכת המזון, ואם יצטרך כוס - גם אותו כוס יצטרך כוס אחר. אם כן לא יפטר לעולם ויש לומר: דלא תקנו כוס אלא ארבע כוסות. ואלו הן: ברכת המזון, ברכת המעשר, ברכת המעשר, ובראה וכן הלכה ודברכת המזון טענה כוס. וביאלא דריסי' (שם נב.א.) דאיבא ברייתא וסברה איהו טענה - מוקף לה דכתיב כחנאי אליבא בתי כותש. ושמע המבדיל על ברכה צריך שיעור - פירושה: דאמי מחולק לשתי כוסות. ושמע מדקתני אין אלא כוס אחת' משמע דאין כל כלי אחד, דהכי אמרינן בברכות ב'אלו דריסי' (גו זה שם), דקאמר ר'הם: וסביר בני שמאי: ברכת המזון שטענה כוס וחתקו בא להם זין אחד ומזון ואין לו אלא כוס אחד מברך על היין ואחר כך מברך על המזון נאי אלא. ומברך עליה ושתי ליה מדי. ולא תברך ימנה ליה ולא שני ומנחה לברכת המזון. והאמר ר'הם: ומברך צריך שישטעם - דעטעם ליה בידה. שיעה מעט מן היין בידו וישתה ולא יפגום. ומיירי שאן שם רביעית במצומו. משמעו ממוקף כל הטעין ליה בידה ולא קאמר שיעה היתיר מרביעית ככלי אחד. משום דקתני אין לו אלא כוס אחד - היינו אין לו אלא כלי אחד. ויש לומר: דהתם כיון ומיירי דאיבא שפי מרביעית, אם כן אין לו אלא כוס אחד הייתי על כרוך כלי אחד. דאי לענין דליבא שני רביעית קאמר - הלא אין צריך שיעור לברך על היין לשלוח, דאפילו מברך מברך שלא דחה בלא ברכה. דהיי יטול לברך ולשתות ותתקן על הדביעית ורביעית תשאיר יניח לברכת המזון! אלא אין לו אלא כלי אחד קאמר. אבל תבא אן לא אלא כוס אחד - אין ראה דכלי אחד קאמר. דאיהו דגבסג לביתו קתני שלא הותיל לאבול, ואי אפשר שיהי ימנא אלא אחד והסתמא לא מריחי בנבא ערטיאלא. הלכין על כרוך לענין דאין לו שני שיעורין קאמר. וברכות דמיירי בבא להם זין על השלוח, אפשר שאין לו על השלוח אלא כלי אחד. **שמע מינה** טעם מבדיל - ולא ימתן עד למחר קודם אבילה.

שמע מינה טעמו פגמו - נראה דהסלקא דתתך דאיבא שפי מרביעית ומשום דליבא שתי רביעית קרי ליה כוס אחד. והשתא מוכח שיעור טעמו פגמו אף על גב דבוס על ברכה צריך שיעור, דהיי דרצין שיעור יטעום מלא לומנא היתיר על הרביעית הרביעית יניח לברכת המזון. ור' אשי דרבי ומיירי דליבא שיעור טעמה היתיר מרביעית דאי טעמו חסר שיעורו. מתידי קשה: ליה מוכח טעמו פגמו מתידי שפי מרביעית ומתידי קשה ליה אמאי לא טעמו ליה בדידה או בכלי אחד ביאור ב'אלו דריסי' ויש לומר: בבוס וזכב כגון הברלה וברכת המזון קודש - צריך לשלוח מוכס שיש בו רביעית. הלכך לא אפשר לומיטעם בדידה או בכלי אחד.

ולא אמרינן: חביבה מצוה בשעתה - ולא מבדיל מקמי סעודהא דרודי שעת הברלה. לא חביבא אמא - ולא אמנא ליה אנא מרענא! לאה דחביבה מצוה בשעתה. ולא חזקה אמא - מניח: ולא אמנא ליה משעתה דברא ר'חידאה. אלא נפריא אמא - כך ברכת המעשה. וסריא אמא - מסדר שמעוהו לפני רבותי תמיד. עיולי יומא - מחבתינא ליה

קידוש היום - מפני שקדושת היום קודם לכבוד יום וקבוד לילה. ואם איתא - לישקבחה עד לקמח, ולעביד ביה תרתין! אמר ליה: חביבה מצוה בשעתה. ומו אמרינן חביבה מצוה בשעתה? והא תנא: הנכנס לביתו במוצאי שבת - מברך על היין, ועל המאור, ועל הכיבשבים, ואחר כך אומר הכהן על הבוס. ואם אין לו אלא פוס אחר - מניחו עד לאחר המזון, ומשילשון בולן לאחוריו. ולא אמרינן חביבה מצוה בשעתה! אמר ליה: אמאי לא חביבאמא אמא. ולא חזיהא אמא. ולא יחידאה אמא. אלא גמירנא וסרינא אמא, וכן מורין כבי מרדשא בותי - שאני לו בין עיולי יומא לאפוקי יומא. עיולי יומא. כל פמה וימקרימינן ליה עירוי, ומתקבצין ליה. ואפוקי יומא - איתאמינן ליה. והכי דלא ליהי עילן פגמו. ושמע מיהא מיתא מתינתין תמני: שמע מיהא: המבדיל בתפלה צריך שיקריב על הפוס. ושמע מיהא: ברכה מעונה פוס. ושמע מיהא: המברך צריך שישטעם. ושמע מיהא: מעמו פגמו, ושמע מיהא: מעט ומשקל

כבר מברכת המזון. [ואליבא]

רשב"ם

קידוש היום - קידוש הלילה שמקדישין את היום על הבוס בלילה, ודום לבכוד כיון שלא ישתה אותו באמצע הלילה, אלא קידש בו ילילה קודם אבילה. ולעביד ביה ריתין - קידוש היום. והוי נבא ביה היום קצת אף על פי שאינה בתוך הסעודה. חביבה מצוה בשעתה - כדאמר ביאלו דריסי' (לעיל סח.ב.) שדרי הקטר הלבים ואברים כשרים כל הלילה ואין מתינתין להם שבת עד שתחשך. שאמר (במדרש ז'): 'עולה שבת בשבת', הלכך קוש בו בלילה ולא ימתן בו עד מחר. ופי אמרינן - ברכת המעשה, חביבה מצוה בשעתה. ומשילשון בולן

לאחרי - לאחר ברכת המזון. זין כי גמינא הברלה, בבית שמאי אליבא דרבי יודנה והכי מפרשין לקמיה. ולא אמר חביבה מצוה בשעתה. דלא מבדיל מקמי מזון, דהויא שעת הברלה. לא חביבא אמא - לא אמנא לא מרענא, לאה דחביבה מצוה בשעתה. ולא חזקה אמא - מניח: ולא אמנא ליה משעתה דברא ר'חידאה. אלא נפריא אמא - כך בשמעתה וסריא אמא - מסדר שמעוהו לפני רבותי, כך בפרש רבינו שלמה ובתלמידי רבינו יצחק בנה. הכי נרטיק: לא חביבא ולא נפריא אמא. אלא מסרינא אמא. ונראה לי פירוש דהבן כך לא חביבא אמא - לומר מה שאמרתי מעצמי. מקדש והולך כל היום כולו, וכן לתרץ: חביבה מצוה בשעתה. ולא נפריא אמא - לא למחר דבר זה מרבותי בסדר קידוש. אלא סדרנא אמא - כל סדרי ברכות קידוש הברלה, נתתי לב כון לברר את כולך, לא תחשבתני עד קדושתך ועל סדרן לדחות לעולם כן. עיולי יומא - מבחבתי ליה ועבדין קידושא וששתא. ועל היכי ליתקטע עילון הייא. דחביבה מצוה בשעתה, וריוין מקדימין למצוה. אפוקי יומא - כגון הברלה, מאחרינן ליה. היבא דאשכחן שום עלילה לאחוריה. וואם לא טעם כן אלא כוס אחד, ומאחרינן ליה לאחד המזון. שמע מינה בתפלה ב' - דקתני: גבסג לביתו מרביעית שבת מבדיל. אף על גב דסתם בני אדם מבדילין בתפלה. שמע מינה ברכה מעונה כוס - ברכת המזון. ושמע מינה כוס על ברכה צריך שיעור - דאיהו לוי. דאי תמא הבני צריך שיעור, לחלקה לתרי. ושמע מינה המברך צריך שישטעם - ז' - וכן אמרנו במדרש (מב.) דאמר ר'הם, ליברך עליה ליתעוה ומשני: ומברך צריך שישטעם. וליתעוה לעניקא לית הלכתא כרב אחא בר יעקב, דאתי למיטרין, ובוים המפורים קאי. ושמע מינה - דהמברך צריך שישטעם למתחלה, וואם לא טעם כן אמ אחד מן - יצאו בולן זין ומתן. אבל אין מברכין על הבוס אם לא ישתה אחד ממנו, ואפילו בשותית תינקו שפי דמי. ומבריתא זו שמינתין דרשין שטיעום, דאי לא טעם ליה ליברך עליה תרי זמני, לברכת המעשה בלא שתיח, וברכת המזון בשעתה וששתא. ושמע מינה טעמו פגמו - מברכה המזון מולא מבדיל ברישא קודם אבילה ושותה ומשייר המותר לברכת המזון. ושמע מינה מעט מבדיל - אף על פי שאכל - מבדיל, ולא ימתן עד למחר קודם אבילה, דאיבא לנאמן דאמי לקמן (ק.ב.) טעם אינו מבדיל, הבא לא נרטיק: טעם אינו מקדש.

ושמני

אפשר לתקן על ידי דעטעם ליה בדידה. ושמע

כשירה. הדיא דתימר לרוחב אבל לאורך צריך שיהא חופה את רוב הרגל. ימה מעמא דרבי ליעזר (דברים כה) לעיני הזקנים. מה מקיימין רבנן לעיני הזקנים פרט לבית דין הסומא. ר' יוחנן בעי מחלפא שיטתיה דר' ליעזר תמן הוא אמר הימנית מעכבת. והכא הוא אמר אין הימנית מעכבת. א"ר יוסי תמן דכתיב (ויקרא ד) ימנית הימנית מעכבת. ברם הכא דלית כתיב ימנית אין הימנית מעכבת. תני רבי יוסי ציידנייה קומי רבי ירמיה (שמות כא) אזנו (ויקרא ד) אזנו. מה אזנו שנאמר להלן הימנית אף כאן הימנית.

[דף ס"ח ע"א]

אמר (ויקרא ד) רגלו רגלו. מאן דאית ליה אזנו אזנו לית ליה רגלו רגלו. והא תניי בשם ר' ליעזר רגלו רגלו. הוי תרתי מתניין אינון על דברי ר' ליעזר. מאן דאית ליה אזנו אזנו אית ליה רגלו רגלו מאן דלית ליה אזנו אזנו לית ליה רגלו רגלו. והדיא מתני' לית ליה אזנו אזנו ולא רגלו רגלו:

הלכה ג משנה חלצה ורקקה אבל לא קראתה חליצתה כשירה קראתה ורקקה אבל לא חלצה חליצתה פסולה חלצה וקראתה אבל לא רקקה רבי ליעזר אומר חליצה פסולה ורבי עקיבה אומר חליצתה כשירה אמר רבי ליעזר (דברים כה) ככה יעשה דבר שהיא מעשה מעכב אמר לו ר' עקיבה משם ראייה ככה יעשה לאיש דבר שהוא מעשה האישי:

גמרא שמואל אמר חלצה ולא רקקה תרוק ואתיא כרבי ליעזר. ר' הילא בשם ר' ליעזר חלצה אבל לא קראתה ולא רקקה חליצתה פסולה. עוד היא דרבי ליעזר. דברי חכמים ר' בא בשם רב יהודה זריקן מטי בה בשם רב חלצה ולא רקקה רקקה ולא חלצה לא עשה כלום עד שתחלוץ ותרוק. ר' בא בעא קומי ר' אימי הקדימה ריקקה לחליצה. א"ל כמו שהן על סדר. קידש בגופו של סיפין. אמר ליה בתניין שבו קידש. מהו לפתוח חלון מצרית לחצר השותפין למעלה מארבע אמות. אמר ליה כן אנן אמרין לסתום אוירה בעלמא באפוי. אמר ר' נסא כן אמר מאן דבעי מיעבד ביתא כמין שובך לא שמעין ליה:

הלכה ד משנה החרש שנחלוץ והחרשת שחלצה והחולצת לקמן חליצתה פסולה קמנה שחלצה תחלוץ משתגדיל ואם לא חלצה חליצתה כשירה:

[דף ס"ח ע"ב]

גמרא אמר רבי יוחנן שאינן יכולין לומר. (דברים כה) ואמר ואמרה. וקרייה מעכבת. אמר רבי שמואל בר ר' יצחק הראוי לקרייה אין קרייה מעכבת ושאינו ראוי לקרייה קרייה מעכבת. תמן תנינן הכל חייבין בראייה חוץ מהרש שומע וקמן. חברייה בשם רבי לעזר (דברים לא) למען ישמעון ולמען ילמדון. עד כדון במדבר ואינו שומע. שומע ואינו מדבר. רבי הילא בשם ר' לעזר למען ילמדון למען ילמדון. א"ר יונה הדא אמרה לית כללין דר' כללין. דתנינן תמן הרש המדבר ואינו שומע לא יתרום. וסברנן מימר מדבר ואינו שומע הרש שומע ואינו מדבר הרש. ותנינן הרש שנחליץ והחרשת שחלצה והחולצת לקמן הליצתה פסולה. ואמר ר' יוחנן שאין יכולין לומר ואמר ואמרה ותנינן הרש שדיברו בו חכמים בכל מקום שאינו לא שומע ולא מדבר. הדא מסייעא לרבי יונה דרבי יונה אמר לית כללין דרבי כללין. ר' ישמעאל בי ר' יוסי בעא קומי רבי מה בין קמן מה בין קמנה אמר ליה (דברים כה) איש כתיב בפרשה. ברם הכא (שם) ונגשה יבמתו אליו מכל מקום. רבי מנא אמר לה סתם ר' יצחק בריה דר' הייה מטי בה בשם ר' יונה דרבי מאיר היא דאמר אין חולצין ולא מייבמין את הקמנה שמא תימצא איילונית:

הלכה ה' משנה חלצה בשנים או בשלשה ונמצא אחד מהן קרוב או פסול חליצתה פסולה ר' שמעון ור' יוחנן הסנדלר מכשירין מעשה שחלצה בינו לבניה ולבית האסורין וכא מעשה לפני ר' עקיבה והכשיר:

גמרא בבית האסורים היה מעשה. ולבית האסורים בא המעשה. רבי יוחנן הסנדלר עבד גרמיה וכול יומא עבר קומי בית הבישה דר' עקיבה והוה מכריז ואמר מאן בעי מחטין מאן בעי צינורין. חלצה בינו לבניה מהו. אודיק ליה ר"ע מן כוותא. אמר ליה אית לך כושין אית לך כשר:

הלכה ו' משנה מצות חליצה בא הוא ויבמתו לפני בית דין והן נותנין לו את עצה ההגון לו שנאמר (דברים כה) וקראו לו זקני עירו ודברו אליו והיא אומרת מאן יבמי להקים לאחיו שם בישראל לא אבה יבמי והוא אומר לא חפצתי לקחתה

[דף ס"ט ע"א]

הלכה ז' משנה בלשון הקודש היו אומרין (דברים כה) ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים וחלצו נעלו מעל רגלו וירקה בפניו רוק שהוא נראה לדיינים (שם) וענתה ואמרה ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה

את בית אחיו עד כאן היו מקריין וכשהוקרא רבי הורקנוס תחת האלה בכפר אבוס וגמר את כל הפרשה והוחזקו להיות מקריין את כל הפרשה (שם) ונקרא שמו בישראל בית הלויץ הנעל מצוה בדיינים לא מצוה בתלמידים רבי יודה אמר מצוה על כל העומדים שם לומר הלויץ הנעל הלויץ הנעל:

גמרא והן נותנין לו עצה את ההוגן לו. מהו את ההוגן לו. אין הוה סב אומר לה. ההין סב לאן ליד. אין הות סבתא אומר ליה הדא סבתא לאן ליד. היא טליתא והוא סב אמרין ליה טליתא היא והיא מכלמה עלך. הוא טלייא והיא סבתא אמרין לה טלייא הוא והוא מכלמה עלך. הוא רוצה והיא אינה רוצה שומעין לה. היא רוצה והוא אינו רוצה שומעין לו. כללו של דבר כל המעכב שומעין לו. היו שניהן רוצין אתא עובדא קומי רבי יוסי אמר אפיק לבר. ר' יוחנן בעי ביבמה מי מרדף אחר מי. התיב רבי לעזר והכתיב (דברים כה) ועלתה יבמתו השערה. כד שמעה רבי יוחנן אמר יפה לימדנו רבי לעזר. וקרייה מעכבת. אמר רבי שמואל בר רב יצחק הראוי לקרייה אין קרייה מעכבת ושאינו ראוי לקרייה קרייה מעכבת. אמר ר' מנא אף על גב דרבי שמואל בר רב יצחק אמר אין קרייה מעכבת מודה שאם בא לאומרן שהוא אומר על הסדר. ובלחוד דלא תימר מאן יבמי להקים. לא אבה יבמי. לא הפצתי לקחתה. אלא מאן יבמי להקים לאחיו שם בישראל לא אבה יבמי. לא הפצתי לקחתה. תמן אמרין קרבת קדמנא ושלפת סיניה מעילווי ריגליה דימינא ורקת קדמנא רוק דמיתחוי על ארעא ואמרה ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו. אמר ר' אבהו מכיון שנראה הרוק שהוא יוצא מתוך פיה אפילו הפריחתו הרוח כשר. רקת דם ר' בא בשם ר' יהודה ר' זריקן מטי בה. רבי ירמיה בשם אבא בר אבא רבי זעירא מטי בה בשם שמואל אם יש בו צחצוחית של רוק כשר. הגידמת במה חולצת. בשיניה. בני סימונייא אתון לגבי ר' אמרין ליה בעא תתן לן חד בר נש דריש דיין וחזן ספר מתניין ועבד לן כל צורכינן. ויהב לון לוי בר סיסי. עשו לו בימה גדולה והשיבוהו עליה. אתון ושאלון ליה הגידמת במה היא חולצת. ולא אניבון. רקת דם. ולא אניבון. אמרין דילמה דלית הוא מרי אולפן. נישאול ליה שאלון ליה דאגדה. אתון ושאלון ליה מהו הדין דכתיב (דניאל י) אבל אניד לך את הרשום בכתב אמת אם אמת למה רשום ואם רשום למה אמת. ולא אניבון. אתון לגבי דרבי אמרון ליה הדין פייסונא דפייסנתך. אמר לון הייכון ב"נ דכוותי יהבית לכון. שלח אייתיתיה ושאל ליה. אמר ליה רקת דם מהו. א"ל אם יש בו צחצוחית של רוק כשר. הגידמת במה היא חולצת. א"ל בשיניה. א"ל מהו הדין דכתיב אבל אניד לך את הרשום בכתב אמת. אם אמת למה רשום ואם רשום למה אמת. א"ל

[דף ס"ט ע"ב]

עד שלא נתחתם גזר דין רשום. משנתחתם גזר דין אמת. אמר ליה ולמה לא אנכיבתינן. אמר ליה עשו לי בימה גדולה והושיבו אותי עליה וטפה רוחי עלי וקרא עליו (משלי ל) אם נבלת בהתנשא ואם זמות יד לפה. מי גרם לך להתנבל בדברי תורה על שנישאת' בהן עצמך. תני חליצה מוטעת כשירה. אי זו היא חליצה מוטעת. אמר רבי שמעון בן לקיש כל שאומרים לו חלוץ והיא ניתרת לך לאחר זמן. אמר ר' יוחנן אמש הייתי יושב ושונה הוא מתכוין והיא אינה מתכוונת היא מתכוונת והוא אינו מתכוין לעולם חליצתה פסולה עד שיהו שניהן מתכווין. אי זו חליצה מוטעת על דעתו דר' יוחנן כל שאומרים לו חלוץ והיא ניתנת לך מאה מנה. אמר רבי מנא אם אמר על מנת נותנת. אתא עובדא קומי רבי הונא ועבד כרבי שמעון בן לקיש. כד שמע רבי יוחנן פלג חזר וכפה וחליץ לה זמן תניינות. אתא עובדא קומי ר' חייה בר ווא ואמר לו בני האשה הזאת אינה רוצה להינשא לך דרך ייבום אלא חלוץ לה עקור ויקתך ממנה והיא נישאת לך דרש נישואין. מן החליץ לה א"ל אין אתי משה ושמואל לא שריי לה. וקרא עליו (ירמיהו ז) חכמים המה להרע ולהיטיב לא ידעו. אית תניי תני חליצה גנאי. אית תניי תני חליצה שבת. אמר רב חסדא מאן דאמר חליצה גנאי כמשנה הראשונה מאן דאמר חליצה שבת כמשנה האחרונה. אמר רבי יוסי אפי' תימר כאן וכאן כמשנה ראשונה. כאן וכאן כמשנה אחרונה. מאן דאמר חליצה גנאי על ידי שפגם דבר אחד מן התורה יבוא ויטול פגמו (דברים כה) ונקרא שמו בישראל בית חלוץ הנעל ומאן דאמר חליצה שבת נאמר כאן קרייה ונאמר להלן (בראשית מו) ויקרא בהם שמי. מה קרייה שנאמר להלן שבת אף כאן שבת:

פרק יג

הלכה א משנה בית שמאי אומרים אין ממאנין אלא ארוסות בית הלל אומרים ארוסות ונשואות בית שמאי אומרים בבעל ובית הלל אומרי' בבעל וביבם בית שמאי אומרים בפניו ובית הלל אומרי' בפניו ושלא בפניו בית שמאי אומרים בבית דין ובית הלל אומרים בבית דין ושלא בבית דין אמרו בית הלל לבית שמאי ממאנת היא קטנה אפילו ארבעה וחמשה פעמים אמרו להן בית שמאי אין בנות ישראל הבקר אלא ממאנת וממתנת עד שתגדיל ותמאן ותינשא:

גמרא תמן תנינן ר' יודה בר אבא העיד חמשה דברים שממאנין את הקטנות. ועל עדות חולקין. על עיקר עדות חולקין כך היתה עיקר עדותן. בית שמאי אומרים אין ממאנין אלא ארוסות ובית

הלל אומרים ארוסות ונשואות. וקשיא על דבית הלל נישואין התירה וזכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה כאשרתו לכל דבר ואת אמר הכין.

[דף ע' ע"א]

משלך נתנו לך. בדין היה שלא היו נישואיה נישואין והן אמרו שיהו נישואיה נישואין והן אמרו שתמאן בו ותצא. מה טעמא דבית שמאי אם אומר את כן נמצאתה עושה כל הבעילות שבעל בעילת זנות. אמר רבי אבין אתיא דבית שמאי כר' לעזר דתני ר' לעזר אמר אף הפנוי הבא על הפנויה שלא לשם אישות הרי זו בעילת זנות. הדיא אמרה עברה ומיאנה מן הנישואין על דבית שמאי אין מיאונה מיאונין. נכנסה לחופה ולא נבעלה מה את עבד לה כארוסה כנשואה. ארוסה שביהודה שלבו גם בה מה את עבד לה כארוסה כנשואה. נראית שלא למאן אפילו כן חוזרת וממאנת. נישמענינה מן הדיא קמנה שהשיאה אביה ונתגרשה והלכה היא והשיאה את עצמה אפי' כן חוזרת וממאנת. מה טעמון דבית שמאי בעלה שנישאת לו לרצונה ממאנת. יבמה שנפלה לו על כרחה אינה ממאנת. מה טעמון דבית הלל אם בעיקר היא ממאנת. לא כל שכן ביבם. רבי יוחנן אמר ממאנת היא ביבם לעקור זיקת המת להתיר צרה לאביה וכלה להמיה. רב ורבי שמעון בן לקיש כבית שמאי דבית שמאי אומרים כבעל. מה אנן קיימין אם באומרת אי אפשי לא בנישואיך ולא בנישואי אחיך כל עמה מודיי שהיא עוקרת. אלא כן אנן קיימין באומרת אי אפשי בנישואיך. רבי יוחנן אמר באומרת אי אפשי בנישואיך ולא בנישואי אחיך. רב ורבי שמעון בן לקיש תריהון אמרין באומרת אי אפשי בנישואיך אבל בנישואי אחיך רוצה אני. מתניתין פליגין על ר' יוחנן וכולם אם מתו או מאנו או נתגרשו או שנמצאו איילוניות צרותיהן מותרות נתגרשו לא הימנו ודכוותה מאנו הימנו. תני ר' חזקיה כן אם מאנו בחיי הבעל צרותיהן מותרות לאחר מיתת הבעל צרותיהן חולצת ולא מתייבמת. אמר ר' יודן אבוי דר' מתנייה תפתר שמתו ולא מאנו דמתניתא אמרה כל היכולה למאן ולא מאנו ומתה צרתה חולצת ולא מתייבמת. אמר רבי אבדימי

[דף ע' ע"ב]

אפילו תימר בקיימת תיפתר שאין שם יבם אחר אלא אביה. ר' יונה אומר מן האירוסין ר' יוסה אומר אפי' מן הנישואין במחזירה תניינה. חזר ביה ר' יוסה אמר ליה ר' פינחס ולא כן אלפן ר' אפילו מן הנישואין. אמר ליה והא קביעא גבך במיסמרה. אמר ר' זעירא קומי ר' מנא יאות. אמר ר' יוסה עוד לא יחזור מה אילו בתו מן הנישואין בלא איילוניות צרתה אסורה מפני שניתוסף לאיילוניות צרותיהן מותרת. אמר ליה איילוניות כמי שאינה בעולם. אילו שתי יבמות אחת

איילונית ואחת שאינה איילונית ובה היכם והלץ לה ובה עליה שמוא פמור בהכירתה כלום הוה איילונית כמי שאינה בעולם. בתה ממואנת ולא נשואי תורה הן (דברים כב) את בתי נתתי לאיש הזה ר' הונא בשם ר' שמעון בן לקיש תיפתר בקמנה שהשיאה אביה ונתגרשה שהיא כיתומה בהי אביה. ר' אחא בר חיננא בשם ר"ל וזאת אומרת שאין קמנה יולדת דלכן תמתין עד שתגדיל ותמאן מבעלה ותתיר צרתה להתנה. כלתו של רבי ישמעאל מיאינה ובנה על כתיפה. רב המנונא בשם אסי ביבמה שנפלה לפני שני יבמין היא מתניתא. ועשה בה אחת מהן מאמר תמאן במאמרו ותינשא לשוק. ותמאן במאמרו ותינשא לאחיו. תיפתר באומרת אי אפשרי כך. ר' הילא בשם ר' שמעון בן יוסינא בשם ר' הושעיה ביבמה שנפלה לפני <חמשה> שני יבמין היא מתניתא. עשה בה אחד מהן מאמר תמאן למאמרו ותינשא לאחיו. ותמאן במאמרו ותינשא לשוק. תיפתר בשהשיאה אביה. והן נישואי תורה. אמרו בית הלל לבית שמואי מעשה באשתו של פישון הגמל שמויאנו לה חכמים שלא בפניה. אמרו להן בית שמואי משם ראייה לפי שמדד בכפישה. לפיכך מדדו לו חכמים בכפישה. וקשיא אילו העושה דבר שלא כשורה שמוא מתירין ערוה שלו. אמר רב חסדא הוה אמרה עברה ומיאנה מן הנישואין על דבית שמואי מיאוניה מיאונין. ר' בא בשם ר' חייה בר אשי מעשה בתינוקת שירדה לכבם בנהר אמרו לה הא ארוסיך איעבר אמר תלך אמה ותינשא לו ובה מעשה לפני חכמים ואמרו אין מיאון גדול מזה. אמר רבי חנינה מעשה בתינוקת שנכנסה ליטול פשתן מן הפשתני אמרין לה

[דף ע"א ע"א]

הא ארוסיך איעבר אמרה תלך אמה ותינשא לו. ובה מעשה לפני חכמים ואמרו אין מיאון גדול מזה. תני בשם רבי יודה אפי' לא נכנסה אלא ליטול הפין מן החנווני ואמרה אי אפשרי בפלוני בעלי אין מיאון גדול מזה. ובית דין יושבין במיאונין. לא כן תני ברה מן שלש והידבק בשלש. הידבק בחליצה ובהיתר נדרים. ובהכאת שלום. וברה מן המיאונין. ומלהיות ערב. ומלהיות בעל פיקדון. אמר רבי שמעון בר בא לית שמה פיקדון אלא פוקדון. אמר רבי ברכיה (משלי ז) בני אם ערבנתך לרעך. ובית דין יושבין במיאונין. תיפתר דהויין עסקין במילה חורי. ואתא עובדא קומיהון. כיני מתניתא ותמאן בו ותינשא הא תתארס לא. הוה אמרה עברה ומיאנה מן הנישואין על דבית שמואי מיאוניה מיאונין. רבי אחא בשם ר' תנחום בר חייה קול יוצא לנשואה ואין קול יוצא לארוסה. יכולה היא אשה להטמין עצמה ולומר לא נתארסתי ואינה יכולה להטמין עצמה ולומר לא נשאתי:

הלכה ב משנה אי זו היא קטנה שהיא צריכה למאן כל שהשיאתה אמה או אחיה לדעתה השיאוה שלא מדעתה אינה צריכה למאן ר' חנניה בן אנטיגנס אומר כל תינוקות שאינה יכולה לשמור את קידושיה אינה צריכה למאן רבי אליעזר אומר אין מעשה קטנה אלא כמפותה בת ישראל לכהן לא תאכל בתרומה בת כהן לישראל תאכל בתרומה:

גמרא אי זהו לדעתה עבד לה גנון ומלכשין לה קוזמירין ומדכרין לה גבר מה חלוקין על רבי חנניה בן אנטיגנס. מן מה דמר ר' יוחנן אי זו היא קטנה שהיא צריכה להתגרש כל שנותנין לה גיטה ודבר אחר עמו והיא מוציאה אותו לאחר זמן. הוה אמרה חלוקין על ר' חנניה בן אנטיגנס. ר' לעזר אומר אין מעשה קטנה כלום. אינו זכאי לא במציאתה ולא במעשה ידיה ולא בהפר נדריה כילו שאינה אשתו לכל דבר אלא שהיא צריכה ממנו מיאונין. ר' יהושע אומר זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפר נדריה כילו היא אשתו לכל דבר אלא שהיא יוצאה הימנו במיאון. אמר ר' ישמעאל חזירתי על כל מידות חכמים ולא מצאתי אדם שמידתו שוה בקטנה חוץ ממידות ר' אליעזר אלא שהוא אמר שהיא צריכה ממנו מיאונין. אמר ר' אבהו מעשה באמו של ר' לעזר שהיתה דוחקת בו לשאת את בת אחותו והיה אומר לה בתי לכי הינשאי בתי לכי הינשאי. עד שאמרה לו הרי אני שפחה לך לרחוץ רגלי עבדי אדוני אעפ"כ כנסה ולא הכירה עד שהביאה שתי שערות. על דעתיה דר' לעזר מהו שתמאן בו

[דף ע"א ע"ב]

ותיטול קנס ממנו. על דעתיה דר' יהושע מהו שתמאן בו ותיטול קנס מאחר. מהו שתמאן בו ותעקור גיטה. הללה וממזרת. ר' יצחק שאל מהו שתמאן בו ותחזיר למזונות אביה. פשיטא שאינה חוזרת למזונות בעלה שכן הוא כותב לה ואת תהויין יתבא בביתי ומיתזנת מן ניכסי. ולית היא ביתה. לא צורכה דלא. מהו שתמאן בו ותחזור למזונות אביה. תמן תנינן קטן שלא הביא שתי שערות. רבי יהודה אומר תרומתו תרומה. תני בשם ר' מאיר לעולם אין תרומתו תרומה עד שהביא שתי שערות. רבי אבין כהנא בשם ר' הילא. (במדבר יח) ולא תשא עליו חטא את שהוא בנשיאת עון תורם את שאינו בנשיאת עון אינו תורם. התיבון עכו"ם הרי אינו בנשיאת עון ותורם. ר' יוסי בשם ר' הילא (שם) ונחשב לכם (שם) והרומתם. את שכתוב בו מחשבה תורם. ואת שאין כתוב בו מחשבה אינו תורם. התיבון הרי גוים הרי אין כתוב בהן מחשבה ותורם. תני ר' הושעיה גוים אין להן מחשבה בין להכשיר בין לתרומה. רבי אחא בר חיננא בשם כהנא כדברי מי שהוא אומר אינו תורם ואינו מקדש. ולמה לא אמר כדברי מי שהוא תורם ומקדיש. בגין דר' יודה אמר

תורם ואינו מקדש. אמר ר' יוחנן אפילו כמאן דאמר אינו תורם מקדש. מהו מקדש עולה ושלמים. להביא הטאת חלב אינו יכול שאין לו הטאת חלב. הטאת דם אינו יכול שאין לו הטאת דם. מהו שיביא קרבן זיבה וקרבן צרעת מאחר שהיא חובה אינו מביא או מאחר שהוא מטמא בהן מביא

[דף ע"ב ע"א]

כותי פשיטא לך שהוא מביא. מהו שיעשה בהן שליח. מאחר שהוא מטמא בהן נעשה בהן שליח או מאחר שאינו נעשה שליח לכל הדברים אינו נעשה בהן שליח. התיב ר' יודן הרי יש לו טבל דבר תורה פומר טיבלו דבר תורה והכא אע"פ שהוא מטמא בהן אינו נעשה שליח. מהו שיביא ביכורין כר' יודה דר' יודה אמר הוקשו לקדשי הגבול אינו מביא. כרבנן דאינון אמרין הקשו לקדשי המקדש מביא. מהו שיביא חגיגה. מאחר שהוא חובה אינו מביא. או מאחר שהוא משנה לשם שלמים מביא. כותי פשיטא לך שהוא מביא מהו שיביא פסח. מאחר שהיא חובה אין מביא או מאחר דאמר רבי שמעון בן לקיש בשם רבי הושעיה מביא הוא אדם פסח בשאר ימות השנה ומשנהו לשם שלמים מביא. מהו שיביא מעשר בהמה אין יסבר כר' מאיר דר"מ אמר (במדבר יח) מכל מעשרותיכם הוקשו מעשרות זה לזה. כשם שאינו מביא מעשר דגן כך אינו מביא מעשר בהמה. מהו שיעשה תמורה אין יסבר כר' מאיר דאמר מכל מעשרותיכם הוקשו מעשרות זה לזה. כשם שאינו מביא מעשר דגן כך אינו מביא מעשר בהמה כשם שאינו מביא מעשר דגן כך אינו מביא מעשר בהמה כשם שאינו מביא מעשר דגן כך אינו מביא מעשר בהמה. ויסבור כר' שמעון דאמר מעשר בהמה לימד על כל הקדשים לתמורה כשם שאינו מביא מעשר דגן כך אינו מביא מעשר בהמה. כשם שאינו מביא מעשר בהמה כך אינו עושה תמורה. <כשם שאינו עושה תמורה כך אינו מימר בו> כשם שאינו מימר בו כך אינו מימר בכל הקדשים מהו שיהו חייבין על קדשיו בחוץ. כהנא אמר אין חייבין על קדשיו בחוץ. רבי יוחנן ר' שמעון בן לקיש תריהון אמרין חייבין על קדשיו בחוץ. וקשיא דרבי כהנא על דרבי יודה דר' יודה פומר טיבלו דבר תורה ואת אמר הכין. כמאן דאמר מאיליהן קיבלו עליהן את המעשרות. וקשיא דרבי יוחנן

[דף ע"ב ע"ב]

על דרבי יהושע. נישואיה <תורה> דרבנן. הפר נדריה תורה ואת אמר הכין. אמר רבי זעירא לית כאן הפר נדרים מן הדא דרבי יוחנן על הדא דרבי יהושע. רבי ניסא שאל ויהי כן באסורות. רבי יוחנן אמר אין לוקין על האסורות. הוי ההיא דתנינן תמן קודם לזמן הזה אף על פי שאמרו יודעין אנו לשם מי נדרנו ולשם מי הקדשנו אין נדריהן נדרים ואין הקדישן הקדש. לאחר הזמן הזה אף על

פי שאמרו אין אנו יודעין לשם מי נדרנו ולשם מי הקדשנו נדריהן נדרים והקדישן הקדש. והדא מתניתא מהו על דעתיה דכהנא במחלוקת על דעתיה דרבי יוחנן ור' שמעון בן לקיש דברי הכל:

הלכה ג משנה ר' ליעזר בן יעקב אומר כל עכבה שהיא מן האיש כאילו היא אשתו וכל עכבה שאינה מן האיש כאילו אינה אשתו:

גמרא תני ר' ליעזר בן יעקב אומר כל עכבה שהיא מן האיש כאלו שהיא אשתו כגט ושאינו מן האיש כאילו שאינה אשתו במיאונים:

הלכה ד משנה הממאנת באיש הוא מותר בקרובותיה והיא מותרת בקרוביו ולא פסלה מן הכהונה נתן לה גט הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו ופסלה מן הכהונה נתן לה גט והחזירה מיאנה בו ונישאת לאחר ונתאלמנה או נתגרשה מותרת לחזור לו מיאנה בו והחזירה ונתן לה גט ונישאת לאחר ונתאלמנה או נתגרשה אסורה לחזור לו זה הכלל גט אחר מיאון אסורה לחזור לו מיאון אחר גט מותרת לחזור לו:

גמרא רבי יוחנן בשם רבי ינאי אין בה משום זיהום כהונה. ואין בית דין מזהמין אותה:

הלכה ה משנה הממאנת באיש ונישאת לאחר וגירשה לאחר ומיאנה בו לאחר וגירשה לאחר ומיאנה בו כל שיצאת ממנו כגט אסורה לחזור לו במיאון מותרת לחזור לו:

גמרא רבי יוחנן בשם ר' ינאי אין בה אלא משום זיהום כונה ואין בית דין מזהמין אותה. אמר ר' יוסי בי ר' בון והוא שיהא הגט בסוף:

[דף ע"ג ע"א]

הלכה ו משנה המגרש את האשה והחזירה מותרת ליבם רבי ליעזר אומר וכן המגרש את היתומה והחזירה מותרת ליבם רבי ליעזר אומר קטנה שהשיאה אביה ונתגרשה כיתומה בחיי האב החזירה אסורה ליבם ומודין חכמים לר' ליעזר בזמן שגירשה קטנה והחזירה קטנה מפני שהיו גירושיה גירושין גמורין ולא היתה חזרתה גמורה אבל אם גירשה קטנה והחזירה גדולה או שגידלה תחתיו מותרת ליבם:

גמרא מאי טעמא דר' ליעזר מפני שעמדה עליו באיסור שעה אחת. מודין חכמים לר' ליעזר בקטנה שהשיאה אביה ונתגרשה שהיא כיתומה בחיי אביה קידושיה וגירושיה תורה. חזרתה אינה תורה.

צרתה מהו. רב אמר צרתה אסורה רבי יוחנן אמר צרתה אסורה. ר' שמעון בן לקיש אמר צרתה מותרת. אמר ר' לעזר חזרתי בין על רבנן דהכא בין על רבנן דתמן לא אשכחית בר נש דכוותי אלא ר' שמעון בן לקיש דו אמר צרתה מותרת. רב המנונא הוה יתיב קומי רב אדא בר אחוה אמר צרתה מהו. אמר ליה מותר אמר גירושין אמר אסורה. אמר חזריו. אמר רבא בר ממל מסתברא כמאן דאמר צרתה מותרת. ברם כמאן דאמר צרתה אסורה. מה נפשך צד שקנה בה כנגדו <אסור> התיר בצרתה וצד שלא קנה בה כנגדו התיר בצרה. אמר ר' שמי וכי יש מה נפשך בעריות מהו כדון כל יבמה שאין כולה לחוץ צד הקנוי שבה נידון משום ערוה וערוה פומרת צרתה.

[דף ע"ג ע"ב]

ר' יודן בעי כמה דאת אמר תמן ויהלוי צד הקנוי שבה ויפטור צרתה. אף הכא ויהלוי צד הקנוי שבקמנה ויכנים צרתה. עד דאת מקשי ליה על דר' לעזר קשייתה על דרבי לעזר. ליתני יכול למיקשי לה על דר' אליעזר דר' אליעזר שמתו. בית שמאי אומרים אין ממאנין אלא ארוסות:

הלכה ז משנה שני אחים נשואין לשתי יתומות קטנות מת בעלה של אחת מהן תצא משום אחות אשה וכן שתי הרשות גדולה וקטנה מת בעלה של קטנה תצא משום אחות אשה מת בעלה של גדולה ר' לעזר אומר מלמדין את הקטנה שתמאן בו רבן גמליאל אומר אם מיאנה מיאנה ואם לאו תמתין עד שתגדיל ותצא הלזו משום אחות אשה ר' יהושע אומר אי לו על אשתו ואי לו על אשת אחיו מוציא את אשתו בגט ואת אשת אחיו בחליצה:

גמרא כקניינה של זו כן קניינה של זו. ובקניינה של זו כן קניינה של זו. ולא כן תנינן קטנה וחרשת. תני ר' חייה קטנה וחרשת. מת בעל הקטנה בעל החרשת מוציאה בגט והקטנה תמתין עד שתגדיל ותחלוץ. ותחלוץ מיד. לית יכול בגין דרבי מאיר. דר' מאיר אמר אין חולצין ואין מייבמין את הקטנה שמא תמצא איילונית. מת בעל החרשת בעל הקטנה מוציאה בגט והחרשת אסורה איסור עולם. עבר ובא על החרשת יוציא בגט והותרה. כההיא דאמר ר' הילא מפני תקנתה.

[דף ע"ד ע"א]

כיני מתניתא והקטנה תמתין עד שתגדיל ותגיע לפרק ותינשא. אמר ר' לעזר לית כאן תינשא אלא תתארם. אמר ר' יוחנן זו דברי רבן גמליאל. המקדש אחות יבמתו נפטרה יבמתו מן החליצה ומן היבום. הוי ההיא דתנינן תמן שומרת יבם שקידש אחיו את אחותה דלא כרבן גמליאל. רבי הגיי

אמר קומי ר' זעירה מנחם בשם ר' יוחנן הלכה כר' אליעזר. אם מיאנה מיאנה. רבי ליעזר אומר מלמדין את הקטנה שתמאן בו ואת אמר הכין. ר' זעירה ר' חייב בשם ר' יוחנן הלכה כר' יהושע. אם מיאנה מיאנה. ר' יהושע אומר אי לו על אשתו ואי לו על אשת אחיו ואת אמר הכין. ר' הילא ר' יוסי בשם ר' יוחנן הלכה כרבן גמליאל מודה ר' יהושע לרבן גמליאל אם מיאנה מיאנה ואם לאו תמתין עד שתגדיל ואם לאו מוציא את אשתו בגט ואת אשת אחיו בחליצה:

הלכה ח משנה מי שהיה נשוי לשתי יתומות קטנות ומת ביאתה או חליצתה של אחת מהן פוטרת צרתה וכן שתי הרשות קטנה והרשת אין ביאת אחת מהן פוטרת צרתה:

גמרא כקניינה של זו כן קניינה של זו וכקניינה של זו כן קניינה של זו. כיצד הוא עושה רב חייב בר אשי בשם רב כונס את ההרשת ומוציאה בגט והקטנה תמתין עד שתגדיל ותחלוץ. ותחלוץ מיד. לית יכיל בגין דרבי מאיר דר' מאיר אמר אין חולצין ולא מייבמין את הקטנה שמא תימצא איילונית. ואם בא על הקטנה מוציאה בגט וההרשת אסורה איסור עולם. עבר ובא על ההרשת מוציאה בגט והותרה. אמר ר' הילא מפני תקנתה. ר' בון בר חייא בעי קומי ר' הילא מהו מפני תקנתה. כמה דתימר תמן יחלוץ צד הקנוי

[דף ע"ד ע"ב]

שבו ויכניסו ויפטור צרתה אמר אוף הכא <יחלוץ צד הקנוי שבה ויכניס צרתה> ויחלוץ צד הקנוי שבקטנה ויכניס את ההרשת. אמר ליה כן אמר ר' שמעון בן לקיש לא מצינו שתי יבמות אחת חולצת ואחת מתייבמת. ומצינו שתי יבמות אחת חולצת ואחת יוצאת בגט. אמר ליה הוי הויא דתנינן תמן מאמר לזה וחליץ לזה הראשונה צריכה גט:

הלכה ט משנה פיקחת והרשת ביאת הפיקחת פוטרת את ההרשת אין ביאת ההרשת פוטרת את הפיקחת:

גמרא פיקחת והרשת ביאת הפיקחת פוטרת את ההרשת אין ביאת ההרשת פוטרת את הפיקחת אלא פוסלת את הפיקחת:

הלכה י משנה גדולה וקטנה ביאת הגדולה פוטרת את הקטנה ואין ביאת הקטנה פוטרת את הגדולה:

גמרא גדולה וקטנה ביאת גדולה פוטרת את הקטנה. אין ביאת הקטנה פוטרת את הגדולה אלא פוסלת את הגדול:

הלכה יא משנה מי שהיה נשוי לשתי יתומות קטנות ומת בא היבם על הראשונה וחזר ובא על השנייה או שבא אחיו על השנייה לא פסל את הראשונה וכן שתי הרשות קטנה וחרשת בא היבם על הקטנה וחזר ובא על החרשת או שבא אחיו על החרשת לא פסל את הקטנה בא היבם על החרשת וחזר ובא על הקטנה או שבא אחיו על הקטנה פסל את החרשת:

גמרא אפילו לא בא על הקטנה פוסל את החרשת שאילו לא בא על הקטנה ומתה היה מותר בחרשת ועכשיו שבא עליה אפילו מתה פסל את החרשת:

הלכה יב משנה פיקחת וחרשת בא היבם על הפיקחת וחזר ובא על החרשת או שבא אחיו על החרשת לא פסל את הפיקחת בא היבם על החרשת וחזר ובא על הפיקחת או שבא אחיו על הפיקחת פסל את החרשת:

גמרא אפילו לא בא על הפיקחת פוסל את החרשת שאילו לא בא על הפיקחת ומתה היה מותר בחרשת. ועכשיו שבא עליה אפי' מתה פסל את החרשת:

הלכה יג משנה גדולה וקטנה בא היבם על הגדולה וחזר ובא על הקטנה או שבא אחיו על הקטנה לא פסל את הגדולה בא היבם עלה קטנה וחזר ובא על הגדולה או שבא אחיו על הגדולה פסל את הקטנה ר' לעזר אומר מלמדין את הקטנה שתמאן בו:

גמרא אפילו לא בא על הגדולה פסל את הקטנה שאילו לא בא על הגדולה ומתה היה מותר בקטנה ועכשיו שבא עליה אפילו מתה פסל את הקטנה. ר' לעזר אומר מלמדין את הקטנה שתמאן בו. לשעבר הא בתחילה לא. רבי מנא אומר לה סתם ר' יצחק בריה דרבי חייה כתובה בשם דרבי יוחנן דר' מאיר היא דר' מאיר אומר אין חולצין ולא מייבמין את הקטנה שמא תימצא איילונית:

הלכה יד משנה יבם קמן שבא על יבמה קטנה יגדלו זה עם זה בא על יבמה גדולה תגדלנו היבמה שאמרה בתוך שלשים יום

[דף ע"ה ע"א]

מסכת פלים קמא פרק רביעי

א. תנור של לבנות, תחלתו בכל שהוא, ושיריו ברבו, שרבי מאיר אומר: תחלתו ארבעה ושיריו ארבעה. תנור, מאימתי מקבל טמאה? משהוסק כדי לאפות בו ספגנין. רבי יוסי אומר: רואין את העצים שהוסק בהן, כאלו הוסקו לאחר רדית הפת. רבי שמעון בן גמליאל אומר משם רבי יוחנן: טפילת התנור, עד כמה חבור לתנור? עד כדי צרף! וכמה הוא צרף? בתנור – טפח, ובכירה שלש אצבעות.

ב. שלש אבנים שחברן זו לזו, ועשאן תנור ועשה להן טפלה, בין מבפנים ובין בחוץ – מטמאות במגע ובאוויר; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: מבפנים מטמאות במגע ובאוויר, ומבחוץ מטמאות במגע ואין מטמאות באוויר. חברן לתנור ולא חברן זו לזו – מטמאות. חברן זו לזו ולא חברן לתנור – הרי הן כירה. חפר בארץ ועשה להן טירה – טהורה, וטירת כירה – טהורה.

ג. תנור שהסיקו להיות צולה בו – טמא. להיות טומן בו אונין של פשתן – טהור שאינו עושה מלאכה בגופו. תנור שהסיקו עד שלא נגמרה מלאכתו; רבי יהודה אומר: טהור. אומר רבי יהודה: זה היה מעשה בתנורי כפר סינגא, והיה רבן גמליאל מטמא וחכמים מטהרין. מפני מה מוסף תנור של נחתומין טמא? מפני שהוא סומך עליו שפוד של צלי. ורבי יהודה אומר: מפני שהוא תולה, יורד בשפוד ונותנה עליו. רבן שמעון בן גמליאל אומר משם רבי יוחנן הסנדלר: מוסף תנור – טפח, מוסף יורה של שולקי זיתים – טפחים, ואינו מטמא באוויר אלא כנגד המוסף. ומאימתי הוא מטמא? משיתחיל לשולקו.

ד. תנור הנתן בו עפר עד חצייו, מעפר ולמטה – מטמא במגע, מעפר ולמעלה – מטמא באוויר; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אין חולקין כלי חרס אלא כלה מטמא באוויר. רבי יוסי אומר: מעפר ולמטה

מטמא במגע, מעפר ולמעלה מטמא באוויר; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אין חולקין, אלא כלה מטמא במגע ובאוויר. אומר רבי יהודה: במה דברים אמורים? בזמן שנתן בו עפר, ואחר כך הסיקו. אבל הסיקו ואחר כך נתן בו עפר – כלו מטמא במגע ובאוויר. ומודה רבי יהודה לחכמים: בתנור שנתנו על פי הבור, או על פי הדות ונתן שם אבן ומרחו בטיט מן הצדדין, שהוא טמא, וחכמים אומרים: בין כך ובין כך טמא.

ה. תנור שחצצו לשנים, והסק אחד מהן ונטמא, הוא טמא וחברו טהור. בשרץ – כלו טמא. והעבי שפיניהן – כלו טמא. הוסקו שניהן ונטמא אחד מהן, רבי יוסי אומר משם רבי יוחנן בן נורי: חולקין את עביו. המשמש את הטמא – טמא. והמשמש את הטהור – טהור. במה דברים אמורים? בזמן שחצצו ואחר כך הסיקו, אבל הסיקו ואחר כך חצצו – מטמא במגע ובאוויר. נטמא אחד מהן במשקה – הרי חברו טהור.

ו. תנור שנתחלק לשנים, ואפלו כל שהוא, ואפלו מבית האמן – טמא לפי שאי אפשר לכונן.

ז. תנור של סדקין שנתן הסדק כלפי הזוית, ומרחו בטיט מן הצדדין, רבי נתן מטמא, מפני שזוית מחברתו. וחכמים מטהרין. דף של תנור שנתנו בזוית להיות אופה בו – טהור. ואם יש בו רב תנור – טמא. תנור של סדקין שעשה טפלה לכל אחד ואחד, ומקום הסדקים מגלה – טמא. נתן חול לצרורות – טהור. כפרן טיט על גבי הסדק – טמא. חרש על גבי סדק – טהור. מרחו בטיט מלמעלה, או שעשה לו מעלה מבחוץ – טמא. מפני שהטפלה עושה את כלו אחד. נתן עליו טיט חרסית אדמה, סיד וגפסית, אפילו כל שהוא, ואפילו מבית האמן – טמא. זפת וגפרית, שעוה ושמרים, בצק וגללין. וכן דבר שאין עושין בו תנורים – טהור. כללו של דבר: כל דבר שאין עושין בו תנורים – אין מחבר את הסדקין.

שנעשה אב הטמאה ומטמא את גופו דברי רבי. רבי ישמעאל ברבי יוסי אומר משם אביו: אינו מטמא אוכלין ומשקין וידים, שאין כלי חרש מטמא מאחוריו. נקב, נפגם נסדק ועשאו בטיט, אפלו כל שהוא טמא, נפל השרץ לאוירו - כלו מטמא במגע ובאויר. נפל לתוכו שלא באהל - כלו מטמא אוכלין ומשקין וידים, בין מתוכו ובין מאחוריו. כללו של דבר: שהוא טמא משום כלי חרש נדון משום כלי חרש מתכות - נדון משום כלי מתכות. מרחו בטיט בין מבחוץ בין מבפנים - טהור. רבי יהודה אומר: מבפנים, אם להטיחו בפני עצמו - טהור. ואם לאו - טמא, בין כד ובין כד - טמא משום כלי מתכת. כירה של מתכת שעשה לה מגור, ועשו לה פטפוטים - טהורה. מרח בטיט, בין מבפנים ובין מבחוץ - טהורה. רבי יהודה אומר: מבפנים, אם יכול להטיחו לעמד בפני עצמו - טהורה, ואם לאו - טמאה משום כלי מתכות.

מסכת כלים קמא פרק חמישי

א. שלשה מסמרים, שלש יתדות, שלשה פטפטין שנתן בארץ, וחברן בטיט להיות שופת עליהן את הקדרה - טמאה. ורבי יהודה מטהר עד שיחברם זה לזה בטיט. ומודה רבי יהודה, שאם נתנן על גבי האבן, וחברן לה - שהיא טמאה, מפני שהאבן מחברתן.

ב. שלש אבנים שחברן זו לזו, ולא חברן בקרקע, חברן בקרקע ולא חברן זו לזו - טמאות. ורבי יהודה מטהר, עד שיחברם זו בזו בקרקע, וכמה היא חברן בטיט? כל שהוא.

ג. שתי אבנים גדולות, שתי חליות של עמוד, שהתקינן להיות שופת עליהן יורה גדולה, או מיחס גדול - אינו טמא אלא צרף, וכמה הוא צרף? מקום שפיתה טפח שתי חביות, שני הלפסין ושתי קדרות כירה, ונטמא ביניהן - מטמא במגע ובאויר, ותוכן

ת. תנור שבא מחתך מבית האמן, עשה למודין ונתן עליו - טהור. מרחו בטיט טמא - נטמא. סלק את הלמודין - טהור. החזירן לו - טהור. מרחו בטיט - מקבל טמאה, ואין צריך להסיקו, שכבר הסק משיסיקנו כדי לאפות בו ספגנין. ורבי שמעון מטמא מיד. תנור של חלונות, שכל אחת ואחת פחותה מארבעה טפחים, והיתה בהן אחת שיש בה ארבעה טפחים - היא מטמאה במגע ובאויר, והשאר מטמאות במגע ואין מטמאות באויר. תנור של חליות שכל אחת ואחת פחותה מארבעה טפחים, והיתה בהן אחת שיש בה ארבעה טפחים, היא מטמא במגע, ואין מטמא באויר והשאר טהור. רבן שמעון בן גמליאל אומר: הרוצה לעשות לו תנור בטירה - מביא תנור של סדקים, ומביא תנור של חרש ומלבישו מבחוץ, ונתן חול או צרורות ביניהם, ואף על פי שעשה טפלה לחיצון - טהור. פטיס שקירו לו ועשאו תנור ועשה לו טפלה מבחוץ, אף על פי שמקבל טמאה על דפנותיו כשעור - טהור.

ט. תנור, מאימתי טמא? משיסיקנו כדי לאפות בו ספגנין. ורבי שמעון מטמא מיד. רבן שמעון בן גמליאל אומר משם רבי שילא: הטיחו בטירה ונטמא, מאימתי טהרתו? אמר רבי חלפתא איש כפר חנניא: שאלתי את שמעון בן חנניא ששאל את בנו של רבי חנניא בן תרדיון, ואמר משיסיענו ממקומו. ובתו אומרת: משיפשוטו את חלוקו, כשנאמרו דברים לפני רבי יהודה בן בבא, אמר: יפה אמרה בתו מהוא.

י. תנור של מתכת שעשה לו טפלה, ועשה לו מוסף, וחלקו לשנים ונטמא אחד מהן באויר - הוא טמא וחברו טהור. נגע בו השרץ מתוכו - הוא מטמא במגע ובאויר, וחברו מטמא במגע ובאויר. וטפלה טהורין. נגע בו השרץ מאחוריו - כלו מטמא מגע אחד ופוסל אחד. נגע בו פזית מן המת מאחוריו - כלו מטמא מגע שנים ופוסל אחד, ואוירו מטמא אוכלין ומשקין וידים, מפני

מסכת פלים קמא פרק שישי

א. אין כלי חרש מטמא אלא באב הטמאה ומשקין. כל שאב הטמאה בשעתו, ובא להקל עליו, אפלו בביאת מים - מטמא אחד לפסל אחד. אין מטמא אדם וכלי חרש. כל שאב הטמאה בשעתו לא הקל עליו אלא בביאת מים, לטמא אחד ולפסל אחד - הרי זה מטמא אדם וכלי חרש, כל המטמא אדם - מטמא כלי חרש, חוץ מן המשקין. כל שפלי חרש מטמא מתוכו - מטמא מאחוריו ואין טמאה לכלי חרש אלא מאוירו. ובהספס על גבי האבן מסמא - אינו מטמא אלא אוכלין ומשקין וידיים.

ב. פורת פחותה פקוקה בקש ומשלשלת לאויר תנור. ושרץ בתוכה, התנור - טמא. שרץ בתנור - אוכלין שבתוכה טמאין. ורבי אליעזר מטהר. אמר רבי אליעזר: מקל וחמר, אם מצלת היא מיד אהל המת החמור - אינו דין שתציל מיד כלי חרש הקל? אמר רבי יוחנן בן נורי: נמתי לו לרבי אליעזר, אם הצילו אהליו מיד אהליו באהל המת, שכן חולקין אהליו, יצילו אהליו מיד אהליו באהל השרץ, שאין חולקין כלי חרש. אמר רבי יוסי: נמתי לו לרבי יוחנן בן נורי, תמה אני, אם קבל המה רבי אליעזר תשובה, אלא תשובה לדבריהם, אם הצילו אהליו מיד אהליו באהל המת, שכן הוא עושה טפח על טפח בבית טהור, יצילו אהליו בשרץ, שכן הוא עושה טפח על טפח בכלי חרש טמא. אמר רבי: היא תשובת רבי יוסי היא תשובת רבי יוחנן בן נורי. הכל מצילין מיד כלי חרש אפילו כלי גללים כלי אבנים וכלי אדמה, חוץ מן האדם. כיצד? טהור שהיו אוכלין ומשקין לתוך פיו, והכניס ראשו לאויר תנור - טמא ומטמא, ואין חוששין שפמא מחברים במעין. הסגוס והרדיד שהיו נתונים על פי התנור, משוקעין לתוכו. שרץ בתוכו - התנור טמא. שרץ בתנור - אוכלין שבתוכן טמאים. אין לה שהוא מציל מיד כלי חרש אלא כלים, שיש להן תוך, כלגון, הסל, והקפה, והחמת.

טהור, והעבי שביניהן חולקין המשמש את הטמא - טמא, והמשמש את הטהור - טהור. רבי יהודה אומר: עליו ועל היין, אם נטל הכהל והיין עומד בפני עצמו - טהור. ואם לאו - טמא.

ד. כירה שנותנה על גבי הטיף של אבן - אינו טמא אלא צרף. וכמה הוא צרף? רבי שמעון בן גמליאל אומר משם רבי יהודה: צרף שלש אצבעות. רבי נתן אומר: אם נטלת כירה והטיף עולה עמה - חבור. ואם לאו - אינו חבור. רבי אלעזר ברבי שמעון אומר: אם מטה את הטיף וכירה עומדת - הרי זה חבור, ואם לאו - אין חבור.

ה. הקלתות של בעלי בתים שנפחתה - הרי זו טהורה. וכמה היא שעורה? בפזור גחלין. חצר הבירה; רבי שמעון אומר: נטמאת הבירה - נטמאת החצר. נטמאת החצר - לא נטמאת הבירה. ואם היתה חלקה - טהורה. רבי יהודה אומר: נטלת כאחד - טמאה. אם לאו - טהורה.

ו. בית הבד ובית הטבלים, ובית הגר הבנוים בכירה - תוכן נדון כאחורי כירה. בית היוצא מן הבירה עד שלש אצבעות - טמא, פחות מכן - טהור. דברי רבי מאיר. ורבי שמעון מטהר. כסאו שעשאו דכין, אף על פי שמשתמש בו - טהור. הנה טמא ועשאו דכין - טמא, עד שיקבענו במסמר. דכין של מתכת של בעלי בתים, אף על פי שהטיט שוקע בו - טהור. עשה לו פטפוטים - טמא. פורת של תבן של בעלי בתים העשויה ככפיפה, אף על פי שהטיט שוקע לתוכה - טהורה, עשה לה פטפטין טמאה, דכין של אולריון אף על פי שעשה לו פטפטין - טהור. שלא נעשה אלא לשמש עם הקרקע.

ז. ארבעה פטפוטי כירה, שנשלו שנים מהן. אלכסון שנים - השניים מטמאין במגע ובאוויר, מפני שהוא שופת עליהן את האלפס ואת הקדרה; דברי רבי מאיר. ורבי שמעון מטהר, שהיה רבי שמעון אומר: כל פטפוטי כירה - אין מטמאים במגע.

טהור, בא טהור ואחז בו והעלהו - מטמא ונטמא החמת, חזרה החמת וטמאה את התנור.

ח. שני תנורים זה על גבי זה, וחבית משקעת ביניהן, ופיה בעליון ושוליה בתחתון, שרץ בחבית - התנור טהור, שרץ בתחתון - אוכלין ומשקין שבחבית טהורין. שרץ בעליון - אוכלין ומשקין שבחבית כנגד אורו של עליון - טמאין. תנור ששפתיה שופעות לתוכו ונפלו שם משקין, משם רבי נחמיה אמרו: מביא אמה או מחק של מתכת ונותנה עליו, הימנו ולפנים - טמא. הימנו ולחוץ - טהור. שפתיו שופעות לאחוריו - נדון כאחורים. רבי אחא אומר משום רבי עקיבה: עין של תנור שעשאה בעפר או בצרורות - אינה מביאה טמאה לתנור, אלא בפותח טפח. מן הסתומה ולפנים - מטמא במגע ובאור. מן הסתומה ולחוץ - מטמא במגע ואין מטמא באור.

ט. כור של נפחין שהוא עומד בארץ, וחברו בטיט להיות שופת עליהן את הקדרה - טמא ואינו טמא, אלא המשמש את הצרף. כירה שנותנה על גבי ארבה העליונה, אף על פי שהוא שופת עליה את הקדרה - טהורה. עשה לה פטפוטיין - טמאה. פוונא - הרי זו טהורה, שלא נעשית אלא לשמש עם הקרקע. רבי מאיר אומר משם רבן גמליאל: אם יש לה לזבזב - טמאה. רבי יהודה אומר משם רבן גמליאל: אם יש לה ספונאות. רבי יוסי אומר משם רבן גמליאל: אם יש לה שפיות, וכלן שם אחד הן. גפת שנעשית בטרהרה, ונפלה לאויר התנור, אפלו בשעת הסיקו - טהור, ושנעשית בטרהרה, ונטמאת, נפלה לאויר התנור, בשעת הסיקו - טמא. שלא בשעת הסיקו - טהור. ורבי שמעון מטהר, רבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: בית שמאי מטמאין ובית הלל מטהרין. במה דברים אמורים? בחדשה, אבל בישנה - הכל מודין שהיא טהורה. ואי זו היא ישנה? לאחר שנים עשר חדש. אבא יוסי בן דוסאי ורבי יוסי בן המשלם אמרים: נגבה - לאחר

ג. הסל והקפה והחמת שהיו נתונים בתנור, ופיהן למעלה מן התנור, השרץ בתוכן - התנור טהור. שרץ בתנור - אוכלין שבתוכן טהורין. נקבו ועשאן בטיט, שרץ בתוכן - התנור טמא. שאין צמיד פתיל לטמאה, שרץ בתוכו - אוכלים שבתוכה טמאין.

ד. חבית שהיא משקעת בתנור ופיה למעלה מן התנור, השרץ בתוכה - תנור טהור. שרץ בתנור - אוכלין שבתוכה טהורין. נקבה ועשאה טיט, שרץ בתוכה - תנור טמא, שאין צמיד פתיל לטמאה. שרץ בתנור - אוכלין שבתוכה טהורין. ואם עשאה בזפת - התנור טהור, שהזפת חבור לה, ושאר כל הכלים שעשאן בזפת - אין הזפת חבור להן.

ה. חבית שהיא נתונה על פי התנור, פיה לצד זה ושוליה לצד זה, השרץ בתוכה - התנור טהור. שרץ בתוכה - אוכלין שבתוכה טהורין. היתה דופנה מעבה לתוכה, שרץ בתוכה - תנור טמא. שרץ בתנור - אוכלין שבתוכה טמאין. קדרה שהיא מלאה אוכלין ומשקין, ומקפת צמיד פתיל ונותנה בתוך התנור, שרץ בתנור - אוכלין ומשקין שבקדרה הוי טמאין - התנור טמא, שאין צמיד פתיל לטמאה. כלי שטף שהוא מקף צמיד פתיל ונתון לתוך התנור - הרי זה טמא. שכל שאינו מציל באהל המת, אינו מציל באהל השרץ.

ו. שלשה דברים מצילין באהל המת: הבלועין וצמיד פתיל ואהלין. יש בבלועין שאין בצמיד פתיל ואהלין, יש בצמיד פתיל ואהלים שאין בבלועין. הבלועין מצילין על הטהורין מלמטה ואין מצילין על הטמאין מלמטה. הבלועין אין מטמאין במשא הזב, וצמיד פתיל ואהלין מטמאין במשא הזב. החמת והכפשישה שנפחתו במוציא רמוגין, אף על פי שבטלו מתורת הכלים - מצילין באהל השרץ.

ז. השרץ שהיא נתונה בתנור ופיה למעלה מן התנור, ועצם כשעורה כרוך בסיב או בגר, ונתון בתוכה - היא טהורה והתנור

שְׁלוּשִׁים יוֹם. לֹא נִגְבָּה - אֶפְלוּ לְאַחַר שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ.

י. פְּתִילָה שֶׁהִיא מְלֵאָה מִשְׂקִין טְמֵאִין, וְנִגְבוּ בַּמְבוּחָן, וְנִפְּלוּ לְאוֹרֵי הַתְּנוּרָה, בְּשַׁעַת הַסִּיקוּ - טְמֵא. שְׁלֹא בְּשַׁעַת הַסִּיקוּ - טְהוֹר. אֲבָל סְפוּג - בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף טְמֵא, מִפְּנֵי שֶׁהוּא עֲשׂוּי לְהַכְנִיס. רַבִּי מֵאִיר מְטַמֵּא בְּגָמִי, מִפְּנֵי שְׁאִיגְרָאנְמִין בּוֹדְקִין אֶת הַיַּיִן. רַבִּי יוֹסִי מְטַמֵּא בְּגָמִי, מִפְּנֵי שֶׁהַרֹּפֵא נוֹתֵנוּ עַל גְּבֵי הַמִּכָּה, שֶׁהוּא מוֹצֵץ אֶת הַלֵּיחָה.

מִסְכַּת כְּלִים קָמָא פֶּרֶק שְׁבִיעִי

א. מַחֵט וְטַבְעַת שֶׁנִּמְצְאוּ בַּמְגוּפָה שֶׁל חֻבֵּית, בְּצִדָּהּ שֶׁל חֻבֵּית, אִם הָיוּ טְמֵאִין - לֹא טְמֵאוּ אֶת הַחֻבֵּית, וְאִם הָיוּ טְהוֹרִים - אִין הַחֻבֵּית מְצֻלָּת עֲלֵיהֶן בְּאֵהֶל הַמֵּת, נִמְצְאוּ לְמַעְלָה מִשְׁפָּתָהּ שֶׁל חֻבֵּית כִּנְגַד תּוֹכָהּ שֶׁל חֻבֵּית, בֵּין שֶׁהִטִּיט צָף תַּחֲתֵיהֶן וּבֵין שְׁאִין הִטִּיט צָף תַּחֲתֵיהֶן, אִם הָיוּ טְמֵאִין - לֹא טְמֵאוּ אֶת הַחֻבֵּית, וְאִם הָיוּ טְהוֹרִין - חֻבֵּית מְצֻלָּת עֲלֵיהֶן בְּאֵהֶל הַמֵּת. נִמְצְאוּ לְמַטָּה מִשְׁפָּתָהּ כִּנְגַד תּוֹכָהּ שֶׁל חֻבֵּית, בְּזִמְנָן שֶׁהִטִּיט צָף תַּחֲתֵיהֶן, אִם הָיוּ טְמֵאִין - טְמֵאוּ אֶת הַחֻבֵּית, אִם הָיוּ טְהוֹרִין - אִין הַחֻבֵּית מְצֻלָּת עֲלֵיהֶן בְּאֵהֶל הַמֵּת.

ב. שֶׁרֶץ שֶׁנִּטְמָא בְּאֶפְרוֹ שֶׁל תְּנוּרָה, לְמַטָּה מִנְחוּשְׁתּוֹ שֶׁל תְּנוּרָה - טְהוֹר, מִפְּנֵי שֵׁישׁ לוֹ בְּמָה יִתְּלָה, מַחֵט אוֹ טַבְעַת שֶׁנִּמְצְאוּ בְּאֶפְרוֹ שֶׁל תְּנוּרָה - טְמֵא, מִפְּנֵי שְׁאִין לוֹ בְּמָה יִתְּלָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: כְּעֵין שְׁנֵי שְׁעוּרִין מִן הָאֲמֻצָּע נִכְנָס, וּמִן הַצִּד אֵינוֹ נִכְנָס.

ג. כִּיצַד בּוֹדְקִין כְּלֵי חָרֶס לִידַע אִם אֵינוֹ כְּכוֹנֵס מִשְׁקָה? הֲיֵה מְמַלֵּא עֲרֻבָה מִים וְנוֹתֵן אֶת הַקְּדָרָה לְתוֹכָהּ, וְאִם לֹא כְּנִסָּה בִּידוּעַ שְׁאִינוֹ כְּכוֹנֵס מִשְׁקָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּתַחֲלָה הֲיֵה כּוּפֵף אֶת הַקְּדָרָה לְתוֹךְ עֲרֻבָה וְנוֹתֵן לְתוֹכָהּ מִים, וְאִם לֹא כְּנִסָּה, בִּידוּעַ שְׁאִינוֹ כְּכוֹנֵס מִשְׁקָה, הֲיֵה נוֹתֵנוּ עַל גְּבֵי הָאוֹר, וְהָאוֹר מְעַמִּידוֹ - בִּידוּעַ שְׁאִינוֹ כְּכוֹנֵס מִשְׁקָה, אִין הָאוֹר מְעַמִּידוֹ - בִּידוּעַ שֶׁהוּא כְּכוֹנֵס מִשְׁקָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אִם נוֹתֵנוּ עַל

גְּבֵי הַרְמָץ וְהַרְמָץ מְעַמִּידוֹ בִּידוּעַ שְׁאִינוֹ כְּכוֹנֵס מִשְׁקָה, אִין הַרְמָץ מְעַמִּידוֹ בִּידוּעַ שֶׁהוּא כְּכוֹנֵס מִשְׁקָה.

ד. עֲצָמוֹת וְהַעוֹפוֹת וְגוֹלְמֵי כְּלֵי מַתְכוֹת וְכֵלֵי עֵץ מְצִילִין צְמִיד פְּתִיל. וְרַבִּי יוֹסִי מוֹסִיף אֶכְסִי קַמְטָרָא, וּמְקָף, חֶקֶק שְׁבַבְקָעָה וְשְׁבַקוֹרָה וְהַמֵּיעַף שְׁבַחְבֵּית - אִין מְצִילִין צְמִיד פְּתִיל, וְאִם בְּהֵן טַפַּח עַל טַפְחִים - מְצִילִין.

ה. חֻבֵּית שֶׁכִּפְּאָה עַל הַפְּתִיל וּמְרַח שִׁפְתוֹתֶיהָ עַל הַכְּתָל - מְצֻלָּת עַל מָה שְׁבַתוּכָה וְעַל מָה שֶׁכִּנְגְּדָה בְּכַתָּל. כִּפְּאָה וּמְרַח שִׁפְתוֹתֶיהָ עִם הַקְּרָקַע - מְצִיל עַל מָה שְׁבַתוּכָה, וְעַל מָה שֶׁכִּנְגְּדָה בְּקְרָקַע. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כְּפוּי עַל פִּי אֵינוֹ מְצִיל, וּמוֹדָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּשֵׁנֵי פִּסִּין וּשְׁתֵּי קִדְרוֹת שֶׁכִּפְּאָן זֶה עַל גְּבֵי זֶה, וּמְרַחֵן בְּטִיט מִן הַצְּדוּדִין - אִין מְצִילִין בְּצְמִיד פְּתִיל, וְאִם הֲיֵה כְּלֵי קָטָן וְאִין בּוֹ טַפַּח עַל טַפַּח וְכְפוּי עַל פִּי - אֵינוֹ מְצִיל.

ו. אִין מְקִיפִין בְּקִסְטָרוֹן מִפְּנֵי שֶׁהוּא פְּתִיל וְאֵינוֹ צְמִיד, וְאִם עֲשָׂאוֹ לְחֻזוּק - הָרִי זֶה מְצִיל. כְּפִיתִין שֶׁל מוֹרִיס שֶׁנִּפְתְּיֵת עִם הַשֶּׁפֶה וְשִׁפְתוֹתֶיהֶן נִרְאִין, אֶף עַל פִּי שֶׁהִטִּיט שׁוֹקַע לְתוֹכָן מְלֵא זֶרֶת - אֵינָן מְצִילִין, שְׁכָל מִי שְׁאִינוֹ מְצִיל בְּאֵהֶל הַמֵּת בְּאֵהֶל הַשֶּׁרֶץ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִין צְמִיד פְּתִיל מִבְּפָנִים. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: יֵשׁ צְמִיד פְּתִיל מִבְּפָנִים. כִּיצַד? חֻבֵּית שֶׁנִּקְבָּה וְסַתְמוּהָ שְׁמָרִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵינָה מְצֻלָּת. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: מְצֻלָּת. נִתְקַלְפָה וְהַזְפַּת שְׁלָה עוֹמֵד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵינָה מְצֻלָּת. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: מְצֻלָּת.

ז. עֵין שֶׁל תְּנוּרָה שֶׁעָשָׂה לָהּ לְמוֹדִים מִבְּפָנִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵינָה מְצֻלָּת. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: מְצֻלָּת. כְּפִישָׁה שֶׁנִּתְּן בָּהּ טִיט עַד חֲצִיָּה, וְהַשְׁקִיעַ בָּהּ אֶת הַכְּלִים, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵינָה מְצֻלָּת. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: מְצֻלָּת. כִּפְּאָה עַל פִּי הַחֻבֵּית וּמְרַח דּוּפּוֹנוֹתֶיהָ עִם דְּפָנוֹת הַחֻבֵּית - מְצֻלָּת עַל מָה שְׁבַחְבֵּית

גולמי כלי מתכות - הרי הן ככלים אלא שהן טהורין.

מסכת כלים מציצא פרק ראשון

א. רבן שמעון בן גמליאל אומר: לא כל טמאה אלא לטמאת נפש. רבי שמעון אומר: אפלו כלי מתכת שהיה טמא טבול יום וטמא מת, וחזר להיות טבול יום. העושה כלי מן העקל שהוא עשוי להכביר בו את הספינה, ומכלי גדול שעשאו לגבות בו את המכס; רבי מאיר מטמא וחכמים מטהרין. רבי יוסי אומר: העושה מן הקציצות - טמאין. רבי יוחנן בן נורי אומר: העושה כלים מן הגרודות - טמאין. אמר רבי אלעזר: ברבי יוסי: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המסמרות, שיודע שנעשה מן הכלים שהן טמאים, ועל המסמרות שלא ידוע שנעשים מן הכלים שהן טהורין, על מה נחלקו? על הסתם, שבית שמאי מטמאין ובית הלל מטהרין.

ב. העושה כלים מן הגרוטאות, בין משל הארץ ובין משל חוץ לארץ - טמאין. רבי יהודה אומר: העושה כלים מן הגרוטאות של חוץ לארץ - טהורים. כלים הטהורין שאנכן באנך הטמא - טהורין. העושה כלים מן האנך הטמא - טמאין. קרדם שעשאו מן הטמא ועשפו מן הטהור - טהור. עשאו מן הטהור ועשפו מן הטמא - טמא, הכל הולך אחר עושה מלאכה. עשאו מן הטהור, אף על פי שחסומיתו מן הטמא - טהור. קיתון שעשאו מן הטמא ושוליו מן הטהור - טהור. עשאו מן הטהור ושוליו מן הטמא - טמא, הכל הולך אחר המקבל. פורת שעשאה מן החלמא ושוליה מן הגללין - טהורה. עשאה מן הגללין ושוליה מן החלמא - הכל הולך אחר השולים; דברי רבי. רבי נתן אומר: עד שיהו שולים מקבלין. החלמא והגללין שטרפן זה בזה ועשה מהן כלים, אם רב מן הטמא - טמא, ואם רב מן הטהור - טהור, מחצה על מחצה; רבי אלעזר אומר: שורפין עליהן את התרומה ואין תיבין עליהן על טמאת

ועל מה שבינה לחבית. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: על שבחבית אינה מצלת עד שימרח עם השפה. החמת מעור הדג, והנייר שהלביש בה את החבית, וצורף למטה - הרי זה מצלת. עור הדג והנייר שהלביש בהן את החבית וצדדן למטה, אף על פי שמרח בטיט מן הצדדן - אינן מצילין.

ח. קדרה שפפאה על פי חבית, ומרח שפתותיה עם דפנות החבית - מצלת על מה שבחבית, ועל מה שבינה לחבית, נתנה כדרכה וטמאה - אין כלי טמא חוצץ.

ט. שני לפסין ושתי קדרות שפפאן זו על גב זו - העליון כנוס, אף על פי שמרח בטיט מן הצדדן - אינן מצילין, שכל שאינו מציל באהל המת - אינו מציל באהל השרץ. משפך - אינו מציל; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: מציל בכסוי. ואין טהרה לכלי חרס אלא שבירתו, ואפילו חברו בקרקע, ואפלו קבעו במסמר, מלאו סיד וגפסית; רבי שמעון בן גמליאל מטהר.

י. שולי המחצין ושולי הפחתין וקרקרות הכלים ודפנותיהן מאחריהן - אין ממלאין בהן, ואין מקדשים בהן, ואין מזין בהן, ואין מצילים בצמיד פתיל, ואין מצילין מיד כלי קרדסן. שפן ועשאן כלים - ממלאין בהן, ומקדשין, ומצילין בצמיד פתיל, ומצילין מיד כלי חרס, ומקבלין טמאה מכאן ולהבא; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: כל כלי חרס, שמאחר שעה אחת אין לו טמאה לעולם. שולי כלי עץ, כלי עצם וכלי זכוכית - אין ממלאין בהן ואין מקדשין בהן, ואין מזין בהן, ואין מצילין בצמיד פתיל, ואין מצילין מיד כלי חרס. קירדסן, שפן ועשאן כלים - ממלאין בהן ומקדשין בהן, ומזין מהן, ומצילין בצמיד פתיל, ומצילין מיד כלי חרס. שברר כלי חרס שמקבלין אפלו כל שהן - ממלאין בהן, ומקדשין בהן, ומזין מהן - אין מצילין בצמיד פתיל, אבל מצילין מיד כלי חרס. שברר כלי מתכות חזרו לטמאתן הישנה,

קפדת הימנו ונעשה חוליא לתכשיט - טמאה. אפטט שיש בו מתכת - הרי זה טמא טמא מת. כל תכשיטי בהמה, כגון השירים הזנמים והקטלאות והטבעות - טהורין, ואין טמא אלא זוג המשמיע קול לאדם. העושה זגין למכתשת ולעריסה ולמטפחות הספריים, ולמטפחות התינוקות - טהורין. עשה לה הענבילין - טמאין. נטלו ענביליהן - טהורות. זוג של דלת - טהור, של בהמה - טמא. זוג של דלת שעשאו לבהמה - טהור, ושל בהמה שעשאו לדלת, אפלו חברו בקרקע ואפלו קבעו במסמר - טמאה.

ה. חזקת זגין הנמצאין בכל מקום - טהורין, חוץ מן הנמצאים בכרכין, מפני שרובן של דלתות הן. אמר לאמן: עשה לי שני זגין, אחד לדלת ואחד לבהמה, עשה לי שתי מחצלות: אחת לשכיבה ואחת לאהליו. עשה לי שני סדינין: אחד לצורות ואחד לאהליו - הרי אלו טמאין, עד שעשה שיפריש. ורבי שמעון מטהר עד שעשה שיפריש. אבל אמן שהוא עושה, ומניח זגין לבהמה, לדלתות ומחצלות לשכיבה, ומחצלות לאהליו, סדינין לצורות, וסדינין לאהליו, אם רב מן הטמא - טמא, עד שיפריש לטהרה. אם רוב מן הטהור טהור עד שיפריש לטמאה.

מסכת כלים מציצא פרק שני

א. טבעת שהוא חוגר בה את מתניו, ומקשר בה בין כתפו - טהורה. ואין טמא אלא טבעת של אצבע בלבד. טבעת, בין חקוקה ובין שאינה חקוקה - טמאה, ומצפה - טהורה. אמר תלמיד אחד מתלמידי גליל העליון לפני רבי אליעזר: שמעתי שחולקין בין טבעת לטבעת. אמר לו: שמא לא שמעת אלא לענין שבת, שהיוצא בחקוקה - חייב, ושאיין חקוקה פטור. מחט, בין נקובה ובין שאין נקובה - טמאה, ומצפה - טהורה. עוד אמר תלמיד אחד מתלמידי גליל העליון לפני רבי אליעזר: שמעתי שחולקין בין מחט למחט. אמר לו: שמא

מקדש וקדשיו. אמר רבי יוסי: בא רבי יוחנן בן נורי אצל רבי חלפתא. אמר לו: מה אתה אומר בפיקה של מתכת. אמר לו: טמאה. אמר לו: אף אני אומר כן, אלא שעקיבה מטהר.

ג. קלוסטרין; רבי טרפון מטמא וחקמים מטהרין. וברוריא אומרת: שומטה מן הפתח זה ותולה בחברו בשבת, כשנאמרו דברים לפני רבי יהושע, אמר: יפה אמרה ברוריא. סמפוניא מצפה - טהורה. עשה בית קבול כנפים - טמאה, ואינו טמא אלא המשמש את הצרף. חליל המצפה - טהור, עשה בו בית קבול כוסות - טמא, ואין טמא אלא המשמש את הצרף. והכוסות שלו - טמאין, ואינן חבור לו. היתה מצופית של מתכת, כלי חבור למצבות, חוצצרת של פרקים - הרי זו טמאה. נתפרקה, העליונה טמאה והתחתונה טהורה. מסמר שהוא מוציא בו הפתילה, ומלקחים שהוא מעך בו הפתילה - טמאין. מסמר שהוא מעלה ומוריד בו קנה לבסיס - טהור. ורבי שמעון בן גמליאל מטהר. עשאו בכעץ ובקסטרון - חבור לטמאה ולהזאה. תקעו - חבור לטמאה ואין חבור להזאה. נוטל ונותן - אינו חבור, לא לטמאה ולא להזאה. הרחוש שנפרץ, וישנטל עוקצו - טהור, נשתירו בו אונקליות מכאן ומכאן - טמא, קטלא שחליות של אלמוג אחוזות באונקלאות של מתכת - הרי אלו טהורות, שאין עשויות אלא לחזיק. נתפרקה. כל אחת ואחת טהורה בפני עצמה. רבי אליעזר אומר: צינורא של כוס, טהורה בפני עצמה.

ד. כל הפרצופות טמאין ופרצוף הדקה - טהור. מנעל שלו של מתכת - הרי זה טמא טמא מת. כל החותמות טהורין, ואינו טמא אלא חותם של מתכת, שחותמין בו בלבד. קמיע של מתכת - הרי זה טמא טמא מת. נתפרק - התחתון טמא, והעליון - טהור. עור שכורך בו את הקמיע - טמא, פשוטו - טהור. מטמא ומטהר אפלו עשרה פעמים. פסלין שהוא כותב עליו את הקמיע - טהור.

לא שמעתי אלא לענין שבת, שהיוצא בנקובה - חיב, ושאינן נקובה - פטור.

ב. שלשלת דוסקאות - הרי זו טהורה, ושל משוחות - הרי זו טמאה, מפני שממתיח בה את אהליו. ושל קופלאות ושל שאר כל הכלים, המשמש את הטמא - טמא, והמשמש את הטהור - טהור. שלשלת הפיטונות - טמאה, מפני שהיא עשויה לכפיתה של בעלי בתים, אם התקינה לשמירה - טמאה. רבי יוסי אומר: אחד החוט, ואחד השלשלת, ואחד המשיחה. היו שנים או שקשר חלזון בראשה - טמאה.

ג. קנה מאזנים של סרוקות יש בו אונקיות ואין בו אונקלאות, יש בו אונקלאות ואין בו אונקיות - טמא. פרשו - טהור, וכשהוא מחברן - חבור לטמאה ולהזאה. דלוסקת הנעול, וכן קלוסטרך הנעולה - חבור לטמאה ואין חבור להזאה. טורטיני שיש בה בית קבול מעות - טמאה, ואינו טמא אלא המשמש את הצרף. הכיפים שלו של מתכת, בין מקבלות ובין שאין מקבלות - טמאה. ושל עץ, ושל עצם, ושל זכוכית, מקבלות - טמאות. ושאיין מקבלות - טהורות. חברה לקנה, וקנה לטורטיני - כלו חבור אחד. פיקטו שיש בה בית קבול שמן - טמאה. בית קבול נר - טהורה, ואינו מטמא אלא המשמש את הצרף, תמירות שלה של מתכת, בין מקבלות ובין שאין מקבלות - טמאות, ושל עץ, ושל עצם, ושל זכוכית, מקבלות - טמאות. ושאיין מקבלות - טהורות.

ד. מנורה שיש בה בית קבול שמן - טמאה. בית קבול נר - טהורה. ואינו טמא אלא המשמש את הצרף. ומסמר שהוא תולה בו את המשפכים - טהור. והמשפכים טמאין, ואין חבור לו. אקונביאות שבמגדלים, שבקנופות, והסופין והסטיין שלהם - הרי אלו טהורין, שאינן עשויות אלא לנוי. אנקלי של שדה - טמאה, ואם היתה באה במדה - טהורה. אמר רבי יהודה: מפני מה של רוכלין שלפניו טמאה? מפני שהוא

תולה בה, ושל אחריו - טהורה, מפני שהיא עשויה לשמירה. כסוי טני של מתכת, של בעלי בתים, רבן גמליאל מטמא וחכמים מטהרין. ושל עץ - טהור. היתה משקע עד חציו ועד שלישו - טמא, מפני שהוא ככסוי קביא, פחות מכן - טהור, מפני שהוא ככסוי קמטרא. ומפני מה דלת שבמגדל של רופאים טמאה? מפני שהוא נותן עליה איספליניאות, ותולה בה את המספרים. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: מפני שהוא מעצב עליה את התינוק. אמרו לו: אם כן, תהא טמאה מדרס.

ה. ואלו הן גולמי כלי מתכות שהן טהורין: כל שהוא עתיד לשוף, ולגרר, ולכרפב, לשבץ, ולהקיש בקורנס. היו מחסרים כן, אוגן ואזן ויד - טהורים. מחסרים כסוין - טמאין. ואלו הן היתוכים: אלו שהחונגי מנער בהן את הקדרה. אלו הן הפרכין: אלו הקבוצ בקירום, גולת חונגי שכלה מסמרים, אפילו כלם של עץ ואחת של מתכת - טמאה, ושל בעלי בתים, אפילו כלם של מתכת ואחת של עץ, שלא נעשית אלא לשמש עם הקרקע. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: מסמר הגרוע - טהור, שלא נעשה אלא לשמש עם הקרקע. אמר רבי נתן: לא נחלקו רבן גמליאל וחכמים על תלוי מגרדות של אוליירין שהוא טהור, שלא נעשה אלא לשמש עם הקרקע, על מה נחלקו? על ספות של מתכת של בעלי בתים העשויה כמפה, שרבן גמליאל מטמא, מפני שעבדים מתגרדים בה. וחכמים מטהרים. אמר רבי יהודה: לא נחלקו רבן גמליאל וחכמים על טבלא שנחלק לשנים, ואחד מהן גדול כשנים בחבור, שהגדול טמא והקטן טהור, על מה נחלקו? על שאין אחד מהן גדול כשנים בחבור, שהשנים שוין, שרבן גמליאל מטמא וחכמים מטהרין.

ו. מסמר שעקמו לו להיות פותח ונועל - טמא. התקינו לשמירה - טהור. התקינו למנעול או למחרים - טהור. נתנו בחרמש

– טמא, ואם לאו – טהור. ומאימתי טהרתו? משבילה ואינו משמש מעין מלאכתו. בלה ונשתיר ממנו רבו מלמעלה – טמא, רבו מלמטה – טהור. ספת הימנו ועשה חוליא לתכשיט – טמאה.

ב. מספרת של פּרָקִים⁶ – הרי זו טמאה בפני עצמה, וזו טמאה בפני עצמה. וכשהוא מחברם – חבור לטמאה ואין חבור להזאה. מספרת שנחלקה לשנים – רבי יהודה מטמא מפני שהוא ככתחלתו. בתחלה, חותך בה את הסבך ועכשיו חותך בה את הסבך; וחקמים מטהרים.

ג. מכתב⁷ שנשל הכותב שלו, טמא מפני המוחק. נשל המוחק שלו, טמא מפני הכותב. נחלק לשנים ונשתירו בכותב עד שמגיע לקשרי אצבעותיו. ובמוחק, מלא פס ידו – טמא. פחות מפן – טהור.

ד. מכחול⁸ שנשל הזכר שלו, אף על פי שהיה המקבל שלו מלא חלודה – טמא. נשל המקבל שלו, אם היה הזכר שלו מלא חלודה – טהור. מפני שהוא סורח את העין.

שלא ישמט, המסיט – טמא. ורובן שמעון בן גמליאל מטהר. נתנו ברחים של יד או ברחים של חמור – טמא. צינורות התופסות את הרחים מלמעלה – הרי אלו טהורות, שאין עשויות אלא לחזוק. הסדור והסדון של מתכת – טמאים. משקלות שנשתברו, אף על פי שמחזוין ושוקל בהן – טהורים. יחד מהן לתצאי ליטרין, שלישי ליטרין, רביעי ליטרין – טמאים. ואלו הן גולמי כלי עץ שהן טמאים: כל שהוא עתיד לשוף, לגרד לכרכב, לטול בטונס. היו מחסרים בן, אוגן, און ויד – טמאים. מחסרים חטיטה – טהורים. סאה שהוא עתיד לגרוד מלמטה – טמאה. מלמעלה – טהורה. רבי שמעון בן גמליאל אומר: כלי עץ אין מקבלים טמאה עד שתגמר מלאכתה, וסאה – משיקשר בה את המשיחות כל גולמי כלי עץ טמאים חוץ משל פרשע, מפני שהם מחסרים שליקה. רבי יהודה אומר: העושה כלים מגפו של זית – טהורים, מפני שהן מחסרים שליקה, וממירים את מה שבהם.

מִסְכַּת כְּלִים מְצִיעָא פְּרָק שְׁלִישִׁי

מ ג א הכידון¹, והניקון², והפגיון³, והקסדא⁴, והמגפלים⁵, שנחלקו – הרי אלו טהורים. שריון⁶ שנחלק לארכו – טהור. לרחבו, אם משמש מעין מלאכתו ראשונה

1 נשק העשוי כמות; "הרמח הקטן אשר ביד הפולכים ברב העתים" (רמב"ם פרוש המשניות פלים יא, ח).

2 הכרזל שבתוך הרמח.

3 סכין שיש לו שתי פיות' (רבי עובדיה ברטנורא בכורות ה, ג)

4 כובע נחשת שנותנים אנשי המלחמה על ראשם (שם פלים יא, ח).

5 בתי שוקים של ברזל שנושאין אנשי המלחמה (שם).

6 פאנצער בלע"ז.

7 הינו שלקח ממנו חלק.

8 מכפרים עם שני חלקים, שיכולה להחלק לשנים.

9 ראשו אחד חד כמחט לכתב על פנקס של שעוה, וראשו האחר עב וחקל למוח בו הפתב החקוק בשעוה ולהחליקה כדי שיהא ראוי לחזר ולכתב בו (רבי עובדיה ברטנורא פלים יג, ב).

10 ראשו אחד חד כעין זכרות לכחול בו את העין, וראשו האחר רחב לנקות בו את האון (שם).

תּוֹסֶפֶתָא

הַשְּׁלֵם

נטלה חורה - טמאה מפני עקצה. נחלקה לשנים, אם משמשת מעין מלאכתן ראשונה - טמאה. ואם לאו - טהורה. הסיף והסכין שהעלו חלודה - טהורים. שפן והשיחין - חזרו לטמאתן ראשונה. שפופרת של זהבין, ושל זגגין, ושל נפחים, ושל עושי כלי זכוכית שנחלקה לארכה - טהורה. לרחבה, אם משמשת מעין מלאכתה ראשונה - טמאה, אם לאו - טהורה. כלבוס¹⁶ של ספרים¹⁷, ושל רופאים, ושל עושי כלי זכוכית, שנחלקה לשנים - טהורה. ושל נפחים שנחלקה לשנים - טמאה, מפני שהיא כתחלתו. בתחלה חותה בה את הגחלים, ועכשו חותה בה את הגחלים. רבי שמעון בן גמליאל אומר: מפני שהוא כתחלתו, בתחלה מנקב בה את הגחלים ועכשו מנקב בה את הגחלים. דיוסטור¹⁸ - טמא. נחלק לשנים - טהור. דיופי¹⁹ - טמא. נחלק לשנים - טהור. המסרות והסניפין שבו - חבור לטמאה ולהזאה.

ה. זומא ליסטרין¹¹ שנטלה כפה - טמאה מפני מזלג. נטל מזלג - טמאה מפני כפה. נחלקה לשנים, אם משמשת מעין מלאכתה ראשונה - טמאה. ואם לאו - טהורה. מרדה, נטל הרודה - טמא מפני הצנורת. נטל הצנורת - טמא מפני הרודה. נחלקה לשנים, אם משמשת מעין מלאכתן הראשונה - טמאה. ואם לאו - טהורה. מרדע שנחלק לשנים, ונשתיר בחרחור¹² עד שבעה טפחים, ובדרך עד ארבעה טפחים - טמא. פחות מכן - טהור. ואם מתחלה עשאו לכן, אפלו פחות מכן - טמא. ובקורם, אף על פי שנטלה חסומה - טמאה.

ו. מגרפה שנטל פיה¹³ ונשתיר בה כמלא הסיט על פני כלה - טמאה. נטלה כלה. אמר רבי נתן בן יוסף בזו בית שמאי מטמאים ובית הלל מטהרין. האזמל של רוקני¹⁴ - האזמל טמא בפני עצמו. כשהוא מחברו - חבור לטמאה ואין חבור להזאה. מחט של מוכסין¹⁵ שנטל עקצה - טמאה משום חורה.

העין לבדו בלא הכרזל, טהור (רבי עובדיה ברמנורא פלים יג, ד). וכתב ב'הסני' דוד: ברזל שנותנים הנגרים בתוף עין להחליק הנגרים.

¹⁵ הנגרא גרם: של מתנה.

¹⁶ צבת.

¹⁷ כעין כלי מלקט שהספרים לוקטים בו את השער.

¹⁸ דיוסטור - כלי שהוא בעל שני צדדים, הנו שני התיכות נפרדות ומחברות.

¹⁹ דיופי - כלי שהוא כעין קש שמיניקים בו ועשו כעין האות ד', ומצד אחד שמים בתוף הפה, ומצדו השני בתוף המשקה.

¹¹ ראשו אחד כף עשוי לקבל את הזהומא מן הקנורה ולהעבירה, וראשו האחר כעין מזלג להעלות הכשר (שם).

¹² חרחה - כלי עשוי כמין מרה שהופרים בו את הפרקע, וברזל שלו מחדד טפי להתוך בו השרשים שלא יעכבו את המתרשה.

¹³ מגרפה. הוא אשר יניעו בו התבשיל בקנורה אצל בשולו ויקרא הרחת אשר יערכו בו הבנאים הפיט מגרפה על דרך הדמיון, וידוע מצורת זאת הרחת כאשר הוסרה כפה ישאר הבית יד שלחה דומה לקרנם. רמב"ם פרוש המשניות (פלים יג, ד).

¹⁴ רוקני - העין שהמפסלת קבועה בו קרוי רוקני. ואם נטל הברזל שפוסל ומחלק, ונשאר

ז. המְטְרִיד²⁰ שֶׁנִּפְרָץ וְנִטַּל עוֹקְצוֹ – טְהוֹר.
נֶחֱלַק לְשָׁנִים, וְנִשְׁתִּיר בּוֹ טַפַּח – טְמֵא. חֲפִי
פּוֹתַחַת²¹ – טְהוֹרִין. קִבְּעֵן בְּפוֹתַחַת –
טְמֵאִים. שְׁבַגְל²², אֶפְלוֹ קִבְּעֵן בְּפוֹתַחַת וְנָתַן
בְּדֶלֶת – טְהוֹרִים.

ח. טְבַעַת שֶׁל מִתְכַּת וְחוֹתֵם שְׁלֵה שֶׁל אֱלִמוּג
– טְמֵאָה. רַבִּי נַחֲמִיָּה מְטַהֵר, שֶׁהִיָּה רַבִּי
נַחֲמִיָּה אוֹמֵר: בְּטַבַּעַת הוֹלְכִין אַחַר חוֹתְמָה.
בְּעַל – אַחַר סַמְלוֹנִיו. בְּקוֹלֵב – אַחַר
מִסְמְרוֹתָיו. בְּסֶלֶם – אַחַר שְׁלִיבוֹתָיו. בְּעַרְסָה
– אַחַר שְׁלֹוֹתָיו. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר
אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסִי: בְּסֶלֶם – אַחַר
הַעוֹמְדִים. וּבְקוֹלֵב – אַחַר הַשְּׁלוּבִין.
וּבְמִשְׁפָּה – אַחַר הַקְּעָרָה. הַאִימָה²³, וְהַחֲפוּי,
וְהַטַּס שֶׁעַל גְּבִי שָׁנִים – טְהוֹרִין. הַשְּׁתוּעָה²⁴,
וְהַדּוֹקָרָן²⁵, וְהַמַּעְדִיר, וְהַמְּלַקוֹט שֶׁל כּוֹבְסִין,
שֶׁנִּטְלָה אַחַת מִשְׁנֵיהֶן וְעָשָׂה שֶׁל מִתְכַּת – הָרִי
אֵלוֹ טְמֵאִין. עַל כֵּלָּן אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: דְּבָר
חֲדָשׁ חֲדָשׁוֹ הַסּוֹפְרִים, וְאִין לִי מַה אֲשִׁיב.

ט. מִסְרַק שֶׁל פֶּשֶׁתָן שֶׁנִּטְלוּ שָׁנִיו, אַחַת
מִבִּינָתִים – טְהוֹר. נִטְלָה הַיִּמְנוֹ שֶׁן אַחַת –
טְהוֹרָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן מְטַמֵּא, מִפְּנֵי שֶׁהוּא
כּוֹתֵב בָּהּ. וְאִם הִתְקִינָה לְהִיּוֹת כּוֹתֵב בָּהּ –
הַכֹּל מוֹדִים שֶׁהִיא טְמֵאָה. וְשֶׁל צָמֵר שֶׁנֶּחֱלַק,
בֵּין לְאָרְכוֹ וּבֵין לְרֵחְבוֹ – טְמֵא. שֶׁן שֶׁל זֶהָב
– מְקַבֵּלֶת טְמֵאָה וּמְזִין עָלֶיהָ בְּמִקּוּמָה,
וְיוֹצֵאִין בָּהּ בְּשִׁבְתָּהּ.

²⁰ בְּעֵינֵי חֲנִית אוֹ מַעְדֵר.
²¹ מַחְבֵּר לְקַרְקַע טְהוֹרִין (רִשׁׁי שָׁם).
²² הַכְּלִי אֲשֶׁר יִתְחַבֵּר עָלָיו הַפֶּשֶׁתָן בְּעַת הַפְּנוּיָה.
²³ שְׁפוּד שֶׁל בְּרוֹל (רִשׁׁי לְתַהֲלִים קַה, יח).
²⁴ קָנִים שֶׁמִּתְפַּצְצִים מֵהֵם עֲנָפִים וְדוֹקְרִים, וְהֵיוּ
עוֹשִׂים קָנִים מֵעֵץ וְהַעֲנָפִים מִמִּתְכַּת.

²⁰ בְּעֵינֵי חֲנִית אוֹ מַעְדֵר.
²¹ יְשָׁנִים הַקְּבוּעִים בָּהּ (רִשׁׁי שְׁבַת פּא ע"א).
²² וְשֶׁל גַּל – וְאִם הַפּוֹתַחַת הוּאֵת אֵינָה שֶׁל בְּלִים,
כְּגוֹן שֶׁל שְׂדֵה וּמַגְדֵל אֵלֶּא שֶׁל גַּל, (כְּמוֹ טְרוּקִי גְּלִי
כְּגוֹן דִּלְתוֹת שְׁעָרֵי הַחֲצָר אִף עַל פִּי שְׁחַבְרָן

<p>28</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>טז 16</p>	<p>6:32 נץ החמה 9:19 סו"ז קר"ש - גר"א 10:16 סו"ז תפלה - גר"א 8:59 צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: פסחים צט • ירושלמי: יבמות סח • תוספתא: כלים קמא ד ב"ר: מלכים ב טו-י • רמב"ם: גירושין ג</p>
<p>1</p>	<p>שני Monday</p>	<p>יז 17</p>	<p>6:30 נץ החמה 9:19 סו"ז קר"ש - גר"א 10:15 סו"ז תפלה - גר"א 7:00 צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: פסחים ק • ירושלמי: יבמות טז • תוספתא: כלים קמא ה ב"ר: מלכים ב יא-יב • רמב"ם: גירושין ד</p>
<p>2</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>יח 18</p>	<p>6:28 נץ החמה 9:18 סו"ז קר"ש - גר"א 10:14 סו"ז תפלה - גר"א 7:01 צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: פסחים קא • ירושלמי: יבמות ע • תוספתא: כלים קמא ו ב"ר: מלכים ב יג-יד • רמב"ם: גירושין ה</p>
<p>3</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>יט 19</p>	<p>6:27 נץ החמה 9:17 סו"ז קר"ש - גר"א 10:14 סו"ז תפלה - גר"א 7:02 צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: פסחים קב • ירושלמי: יבמות עא • תוספתא: כלים קמא ז ב"ר: מלכים ב טו-טז • רמב"ם: גירושין ו</p>
<p>4</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>כ 20</p>	<p>6:25 נץ החמה 9:16 סו"ז קר"ש - גר"א 10:13 סו"ז תפלה - גר"א 7:03 צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: פסחים קג • ירושלמי: יבמות עב • תוספתא: כלים מציעא א ב"ר: מלכים ב יז-יח • רמב"ם: גירושין ז</p>
<p>5</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>כא 21</p>	<p>6:24 נץ החמה 9:15 סו"ז קר"ש - גר"א 10:12 סו"ז תפלה - גר"א 7:05 צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: פסחים קד • ירושלמי: יבמות עד • תוספתא: כלים מציעא ב ב"ר: מלכים ב יט-כ • רמב"ם: גירושין ח</p>
<p>6</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>כב 22</p>	<p>Shabbos Parah 6:22 נץ החמה 9:14 סו"ז קר"ש - גר"א 10:12 סו"ז תפלה - גר"א 7:06 צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: פסחים קה • ירושלמי: יבמות עד • תוספתא: כלים מציעא ג ב"ר: מלכים ב כא-כב • רמב"ם: גירושין ט</p>

וְעַן אַ אִיד אִיז אַלְעמָאל פֿרייליך, פֿרענגט דאָס אים הַצְלָחָה אִין לְעֵבֶן.
(סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת שְׁמֹחֵה הַלֵּק ב' סִימָן א')